

DOLENTJSKI IST

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJU

NOVO MESTO

LASTNIK IN IZDAJATELJ: Okrajni odbor SZDL Novo mesto - Izhaja vsak četrtek - Posamezna številka 15 din - LETNA NAROČNINA 600 din, polletna 300 din, četrtletna 150 din; prečljiva je vnaprej. Za inozemstvo 1200 din oziroma 1 amer dolarje - TEKOCI RACUN pri Mestni hranilnici - Komunalni banki v Novem mestu številka 606-70/3-24

Štev. 39 (497)

LETO X.

NOVO MESTO, 1. OKTOBRA 1959

UREJUJE uredniški odbor - Odgovorni urednik Tone Gošnik - NASLOV UREDNIŠTVA IN UPRAVE: Novo mesto, Cesta komandanta Staneta 30 - Poštni predal Novo mesto 33 - TELEFON uredništva in uprave št. 127 - Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo - TISKA Časopisno podjetje "Delo" v Ljubljani

OD 5. DO 12. OKTOBRA: TEDEN OTROKA

OTROK IN OBČINA

- Zdržimo vse svoje sile za ustanavljanje novih in
- pospeševanje obstoječih stanovanjskih skupnosti, da
- bomo čimbolj organizirano delali za pomoč družini
- in delovnemu človeku pri urejanju vprašanj vsak-
- danjega življenja.

Je eno izmed gesel letošnjega tedna otroka, ki ga bomo praznovali od 5. do 12. oktobra po vsej državi.

Okrajna zveza Društva prijateljev mladine v Novem mestu si je na seji 23. septembra zadala takle delovni program: pomagati članici okrajne zveze bomo vsak v eni občini organizirali občinske zveze DPM, v kolikor že niso osnovane, tam pa

kjer so, jih bodo organizacijsko učvrstili. Prav tako bodo v tem tednu po vseh občinah osnovane občinske pionirske komisije ter komisije za delo z družino. Najvažnejša naloga DPM bo analiza zdravstvenega, vzgojnega, materialnega in socialnega stanja mladine do 20. leta starosti. V primerih, potrebnih posredovanja, bo DPM pri pristojnih organih izposlovalo pomoč ali kako drugače uredilo zadevo. Člani DPM bodo tudi na bližnjih zborih volivcev poročali o vseh nepravilnostih, ki jih bodo v zvezi s to analizo odkrili na terenu.

Oživimo in povečajmo sklade otroške zaščite v komuni in zagotovimo jim dotok novih sredstev iz zbiralnih akcij, kinematografskih in gledaliških vstopnic, stalnih prispevkov itd.

Je drugi pomemben del delovnega načrta v tednu otroka. V našem okraju pretežno večina občin sploh nima te službe, zato jih bodo sedaj ustanovili. Nadzor nad trošenjem tega denarja bo imelo pristojno društvo prijateljev mladine.

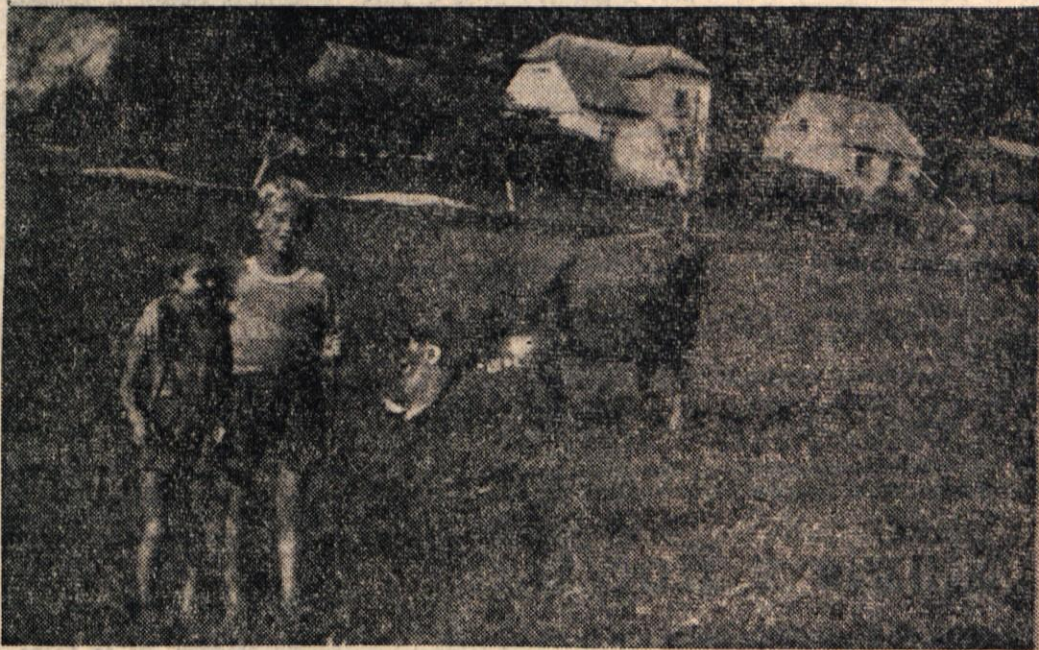
Mlečne kuhinje bo treba enkrat za vselej urediti. Ne sme se več dogajati, da sipljejo otrokom mleko v prahu na kruh, ker ni prostora za kuhanje ali denarja za kuharice, ki bi ga pripravljale! Z novim zakonom o šolah se učiteljem ne bo treba več ukvarjati, toliko z mlečnimi kuhinjami, ker bo poslej to skrb prevzela posebna komisija pri šolskem odboru. Organizirano bo tudi vkuhanje sadja za mlečne kuhinje, kot so to v nekaterih krajih že lani uspešno storili.

V Novem mestu bodo na osnovnošolskem vrtu odprli pionirski kotiček. V lepi hišici, ki jo bodo povsem samostojno upravljali pionirji, bo pionirska knjižnica, soba za igranje itd. Upajmo, da to ne bo ostal osamljen primer v našem okraju in da bomo v prihodnjem tednu otroka lahko pisali še o drugih

pionirskih kotičkih, vsaj na sedežih občin.

Naloga, ki jih je sprejela okrajna zveza DPM, so številne in obširne. V tednu otroka započeto delo naj ne zaspi 12. oktobra, temveč naj se z istim poletjem nadaljuje skozi vse leto.

- Teden otroka bo pregled naših uspehov, pregled sadov,
- ki jih žanjemo iz leta v leto,
- hkrati pa teden, ko prevzemo mam naloge za nadaljnje delo. Pomembnosti tega tedna se moramo zavedati vsi in s skupnimi močmi storiti vse, kar le moremo za uresničitev našega splošnega družbeno
- skrbni za otroke.

Jesenski pozdraveček s paše - vsem, ki imajo na skrbi zdravje, šolanje, razvedrilo in številne druge skrbi z mladim rodom, pa tudi lep in pristen pozdrav za letošnji teden otroka z iskrenimi željami, da na potrebe in želje mladine in otrok ne bi pozabili vse leto in vse tedne do prihodnjega oktobra!

Več tesnejših stikov!

Pomanjkanje kadrov in problematika štipendiranja v okraju

V novomeškem okraju močno primanjkuje strokovnjakov, ki bi bili sposobni upravljati razvijajoče se gospodarstvo. Manjka jih povsod, v kmetijstvu, industriji in drugod. Gospodarske organizacije in ustanove sicer štipendirajo nekaj ljudi, vendar pa je to sprito hitrega razvoja našega gospodarstva toliko kot kaplja v morje. Za primer vzemimo samo izkoriščanje investicij. Nedvomno je, da bi investicije lahko hitreje izkoristili, če bi imeli dovolj kadrov, ki bi pravočasno pripravili načrte in investicijske programe za udeležbo pri raznih natečajih kreditiranja iz zveznih in republiških sredstev.

Na drugi strani vidimo, da mnoga podjetja nočejo skrbeti za kadre oziroma bolje povedano, da se v mnogih primerih

kljub možnostim štipendiranja otepaajo štipendistov in to zgolj zaradi ljubosumja nekaterih ljudi v podjetju, ki nimajo dovolj izobrazbe in se boje za svoje položaje. V takšnih primerih, na področju novomeškega okraja jih je precej, se običajno zgodi, da obstoječi kader ni več sposoben uravnati naraščajoče proizvodnje, zato se pojavijo znotraj in zunaj podjetja vrsta težko rešljivih problemov.

Na splošno pa je tudi v štipendiranju opaziti še precej slabosti. Komisija za kadrovska

vprašanja pri okrajnem komiteju ZKS Novo mesto je ob koncu šolskega leta razpisala anketo med študenti. Nanjo je odgovorilo 60 študentov in študentk. Rezultati so zelo zanimivi. Anketa je med drugim odkrila vrsto obojestranskih slabosti, ki jih bo treba v prihodnje odpraviti. Naj na nekatere opozorimo. Prva ugotovitev nam pove, da med dajalci in uživalci štipendij ni nobenih stikov ali pa so zelo rahli. V mnogih primerih štipendisti svojih podjetij sploh ne poznajo. Med anketiranci smo našli le osem zadovoljivih odgovorov. Seveda odpade večji del krivde na dajalce štipendij. V odgovorih namreč nismo nikjer zasledili, da bi podjetja vzdrževala stike. Nekdo piše, da

si je stik ustvaril na ta način, da gre vsak mesec sam po štipendijo. Drugi pravi, da hodi redno mesečno na razgovore k tajniku občine in podobno. Ti odgovori kažejo, da pride pobuda za stike le od štipendistov samih. Seveda pa so tudi to le redki primeri, zato lahko upravičeno trdimo, da je krivda obojestranska.

Prav bi bilo, da bi se podjetja in ustanove zanje bolj zanimala in jih večkrat poklicala na razgovore ali pa vabila na važnejše seje delavskega sveta in upravnega odbora. S tem bi štipendist čutil neko obveznost do podjetja, postal bi domač in se ne bi po končanem študiju na delovnem mestu počutil kot tujec v podjetju. Isto velja za občinske ljudske odbore. Tudi zanje ne bi bilo slabo, če bi kdaj štipendista povabili na sejo ljudskega odbora in ga tako seznanili s problemi komune in domačega kraja. V anketi jih je kar 35 odgovorilo, da z domačimi kraji nimajo najboljših vezi. Zato bi bilo prav, da bi politične in družbene organizacije v ob-

(dadaljevanje na 2. strani)

BETI: letni plan dosežen!

V Belokranjski trikotni industriji »BETI« v Metliki so v soboto dosegli letni proizvodni plan, medtem ko so plan finančne vrednosti izdelkov za leto 1959 dosegli že nekaj dni prej. Kolektiv je delovno zmago pridelal v manjši družabno pridelitvi. V treh mesecih bo do konca leta v proizvodnji lahko še marsikaj dosegel, saj kaže zgodnje čase čvrsto voljo, da z dvignjeno delovno storilnostjo kar najbolj okrepi svoje temelje.

OBLETNICA PRVEGA ZBORA SLOVENSKEH PRAVNIKOV

V nedeljo, 11. oktobra, ob 9. uri bo na Suhorju pri Metliki, na kraju, kjer je bil 11. oktobra 1943 prvi zbor slovenskih pravnikov partizanov na osvobojenem ozemlju, veliko ljudsko zborovanje, na katerem bo govoril predsednik Vrhovnega sodišča LRS tov. Vlado Krivic. To zborovanje je počastitev 40. obletnice ZKJ organizira Društvo pravnikov LRS in se ga bodo udeležili pravniki iz vseh krajev Slovenije, kakor tudi ostali državljani.

Nasvidenje na partizan. skem Suhorju!

Dolka Boštjančič, nova predsednica ZSD

Pretekli četrtek je bil v Ljubljani peti plenum Zveze ženskih društev Slovenije, na katerem so obravnavali osnutek zakona o osnovni šoli. Na koncu plenuma so izvolili novo predsednico Zveze ženskih društev Slovenije; odgovorno nalogo so zaupali tov. Dolki Boštjančič, članici CK ZKS in dolgoletni aktivni politični delavki. Za novo sekretarko organizacije je bila izvoljena tov. Fani Zagar Tomičević.

Kako malo je včasih potrebno za otrokovo srečo, veselje in zadovoljstvo! Bratcu in sestrici iz Kota nad Semičem je zadoščal že lonček z milnico; s slamicami si ustvarjata prečuden svet mavričnih barv v balončkih, ki ovijajo njun svet brezskrbne otroške domišljije...

Veliko zanimanje za poravnalne svete

V nedeljo 27. septembra so bili v vsej bivši občini Novega mesta razen centra zbori volivcev, na katerih so izvolili krajevne odbore, 6-članske poravnalne svete (za področja krajevnih uradov) in 3-članske pokopališke uprave (za vsako pokopališče). Volivci so razpravljali še o predlogu novega zakona o šolstvu, združnih dogonih in odkupih ter o ostalih krajevnih zadevah. Ljudje so najbolj pozdravili ustanovitve poravnalnih svetov, ki bodo reševali spore med ljudmi tako, da bodo skušali spraviti obe stranki. Poravnalni sveti bodo prihranili rednim sodiščem precej dela, državljanom pa stroškov, ker bodo poslovali brezplačno. Razen tega redno sodišče ne bo sodelilo o nobeni zadevi, če ni o njej predhodno razpravljali in skušali rešiti poravnalni svet. Zivahna je bila tudi razprava o združnih dogonih in odkupih.

Udeležba na zborih volivcev je bila v vseh krajih nad pričakovanjem.

Začetne težave stanovanjskih skupnosti

V četrtek 24. septembra je bil v Novem mestu skupni sestanek Okrajnega odbora SZDL in Okrajnega sindikalnega sveta. Med ostalimi so se ga udeležili tudi zvezni ljudski poslanec Jože Borštnar, tajnik Zveze Svobod in prosvetnih društev Vinko Trinkaš in predsednik OLO Novo mesto Niko Belopavličič. Poročilo o stanovanjskih skupnostih in krajevnih odborih je prebral Ludvik Golob, predsednik komisije za družbeno upravljanje pri okrajnem odboru SZDL.

V poročilu in razpravi je bilo poudarjeno, da je najpomembnejše delo stanovanjskih skupnosti vzgoja in skrb za otroke, ki so zaradi zapostavitve obeh staršev več ur na dan brez nadzorstva. Tudi prehrana zaposlenih ljudi šepa, saj je kosilo nekaterih družin, kjer sta oče in mati zaposlena, sestavljeno večkrat le iz suhe ali pa zjutraj skuhanega in opoldan pogrete hrane. Stanovanjska skupnost bo uredila še oskrbo bolnih ljudi in skrbela, da starejši ljudje ne bodo odmaknjeni od življenja ali morda poslani v kakšne zavode, ampak jih bo vključila v življenje tako, da bodo skrbeli doma za otroke ali pa bodo imeli primerne zaposlitve v okviru raznih servisov.

Če analiziramo probleme, ki se pojavljajo v vseh občinah našega okraja v pripravi za uresničevanje zakona o stanovanjskih skupnostih, vidimo, da je še vedno osnovno vprašanje nezadostno razumevanje mesta in vloge stanovanjskih skupnosti. Posebno komuna in njeni organi se preveč odmikajo temu vprašanju in prepuščajo vsi teži organizacije stanovanjski skupnosti, občinski odboru SZDL in centrom za pospeše-

vanje gospodinjstva. Poglejmo nekaj primerov:

V Novem mestu je pobuda za ustanovitev stanovanjskih skupnosti popustila zaradi izida novih zakonskih predpisov, in zato, ker je občinski ljudski odbor na podlagi razprav posebnega odbora finančnikov prišel do zaključka, da bodo v mestu ustanovili samo eno stanovanjsko skupnost - s tem pa se odborniki niso strinjali. Zd je sklenjeno, da bodo v Novem mestu 3 stanovanjske skupnosti, razen tega pa še v Straži, Toplicah in Sentjerneju. V Novem mestu je že nekaj uslužnostnih obratov, ki jih bodo prevzele stanovanjske skupnosti.

V Brežicah podjetja niso pokazala zanimanja za stanovanjske skupnosti, zato tudi ni prišlo do potrebnega sodelovanja s sindikalnimi organizacijami in podjetji. Bili so namreč mnenja, da so njihovi delavci iz okoliških vasi in da zato niso zainteresirani za ustanovitev raznih servisnih služb in podobnega.

Največ so do zdaj naredili za ustanavljanje stanovanjskih skupnosti v občinah Novo mesto, Videm-Krško, Brežice, Senovo in Črnomelj. Ostale občine še precej zaostajajo. Občinski

Krajevni odbori so organi družbenega upravljanja!

Ob nadaljnjem izgrajevanju ljudske oblasti in uveljavljanju komunalne samouprave se vedno pogostejše pojavlja vprašanje o potrebi, vlogi in nadaljnjem razvoju krajevnih odborov. Le ti naj bi pomagali občinam in njihovim organom pri organiziranju in izvrševanju zadev s področja krajevnih odborov in samostojno opravljati tiste zadeve, ki so neposredno pomembne za kraj, ko so gradnja in vzdrževanje komunalnih naprav (ceste, pota, vodovodi, razsvetljava, parki), upravljanje splošno ljudskega premoženja, izkoriščanje krajevnih pašnikov, skrb za pokopališča in ostalo.

Uspešno delo krajevnih odborov je v pretežni meri odvisno od občinskega ljudskega odbora. Tam, kjer so dale občine krajevnim odborom več poudarka in seveda tudi več finančnih sredstev, brez katerih ni uspešnega dela teh ne moremo zamisliti, je uspeh mnogo večji. Praksa je pokazala, da krajevni odbori brez materialne osnove v svojem razvoju

hitro zakrnijo, zato naj bi ObLO v okviru proračunskih in drugih virov dodeljevali krajevnim odborom več finančnih sredstev. V razpravi so omenili več primerov, ko so krajevni odbori prispevali za gradnjo le del sredstev, prebivalci pa so s prostovoljnim delom, materialom in vožnjami prispevali k vrednosti del tudi do trikrat več, kot je vložil v dela KO denarja (zlasti v občini Videm-Krško).

Kakor vidimo krajevni odbor ne bo oblasten, ampak družbeni organ, ki bo uresničeval del nalog ObLO. Vaščani bodo morali pota sami popravljati, kot so jih nekda, medtem ko so zdaj prišli nekje tako daleč, da dajejo vaščani le še nasvete in kritike, namesto da bi pri določenih gradnjah ali ureditvah pomagali z delom! Ni na potrebnosti, da so krajevni odbori na vsem področju občine. Tam, kjer ljudje ne čutijo potrebe, da bi imeli svoj krajevni odbor, ga ni treba ustanoviti, ker bo njegovo delo lahko opravil zbor volivcev.

V zadnjem času je bilo opaziti, da prevladuje pri ObLO in občinskem odboru SZDL mnenje, da naj se oblas približa ljudstvu tako, da se bo del pristojnosti občinskega in upravnega pomena prenesel na krajevni odbor. S tem prenosu ne bi storili koraka nazaj, saj smo imeli že kmalu no osvoboditve številne KJO, ki so imeli take pristojnosti. Krajevni odbor na moramo z vsemi močmi utrditi v krepak organ družbenega upravljanja.

VREME

ZA CAS OD 2. DO 11. OKTOBRA

Suho vreme, s pogostimi sončnimi dnevi. V. M.

Podoba naših polj se je letos z novimi hmeljevimi nasadi še bolj spremenila kot drugokrat; v okolici Brezice so na posevku KPPZ zelo pohvalili pridelek. Hektarski donos enoletnega hmelja jim je dal 650 kg. drugoletnik pa celo 1190 kg prvovrstne zlatorumene reže. Več o tem berite na 3. str. današnje številke

Sodobno obdelovanje zemlje

Priljubljen je predlog o izkoriščanju zemljišč

Na eni prvih jesenskih sej bo Zvezna ljudska skupščina sprejela tudi predlog zakona o izkoriščanju zemljišč. O njem so govorili in razpravljali tudi v lokalnih organizacijah Socialistične zveze. Toda navzlic obsevnemu političnemu delu se je zgodilo, da so napačno domeli osnovne bodočega zakona. Pojavila se je celo neutemeljena bojazan, da ta zakon pomeni uvod v nadaljnjo nacionalizacijo nepremičnin na vasi in podobni dvomi, ki nimajo zveze s pravimi cilji te odredbe.

Pazljivo proučevanje zakonskega predloga pokaže, da ta sploh ne posega v pravice lastništva privatnih kmetovalcev do zemlje. V tem oziru je predlog, kakor vsi akti, ki se nanašajo na vas, vsklajen z že poudarjenim in spoštovanjem načelom, da nacionalizacija zemljišč in kolektivizacija posesti nista nova metoda socialistične preobrazbe vasi. To načelo je vidno poudarjeno tudi v dokumentih 9. plenarne zvezne odbora Socialistične zveze delovnega ljudstva Jugoslavije.

Zakon samo uja obveznost lastnika in koristnika zemljišča, da ga obdeluje v skladu z ostvarjenim napredkom v razvoju proizvodnih sil, s povečano mehanizacijo in kemizacijo

poljedelske proizvodnje. Sprito dejstvo, da so površine zemljišč za obdelovanje omejene, je nedopustno, da bi na področjih, kjer imamo veliko število sodobnih strojev, zemljo še naprej obdelovali na preprost način, dobivali iz nje le nizke donose in le delno koristili njene kapacitete. Naša družbena skupnost iz leta v leto potrebuje večje količine poljedelskih proizvodov za prehrano naraščajočega števila prebivalcev in za izmenjavo z drugimi državami. Zato je potrebno, da se od lastnikov in koristnikov zemljišč zahteva, da ga obdelujejo na način, ki ga dovoljuje doseženi razvoj na določenih področjih. Tako načelo je istovetno z obvezami delavskih svetov, da razumno upravljajo in koristijo sredstva za proizvodnjo, ki so jim že zaupala družba, in da z njimi dosežejo odredene proizvodne učinke. Na ta način bi dosegli tudi določeno enakost v obveznosti proizvajalcev iz vasi in industrije do družbene skupnosti. In slednjič: boljše koriščenje zemlje in večja proizvodnja po enoti površine ni samo v prid družbe, ampak tudi samih lastnikov, ki žele izboljšati svoje življenjske pogoje.

Zakon ima značaj predpisa, ki utrjuje osnovna načela. Zato bo-

do natančnejše obveznosti proizvajalcev za posamezne rajone določile ljudske republike v svojih zakonih, oziroma ljudski odbori okrajav in občin z ustreznimi odločbami. To narekuje enakost osnovnih — pedoloških in klimatskih pogojev za proizvodnjo in neenakomerna razporeditev sredstev za sodobno proizvodnjo. Zaradi tega ni mogoče v vseh področjih doseči isto ravno obdelovanje. Končne obveznosti bodo določali ljudski odbori, ki morajo oceniti dane možnosti za koriščenje poljedelskih zemljišč. To pomeni, da se takozvani agrominimum iz leta v leto lahko spreminja v skladu s sposobnostjo proizvajalca in zadruga, da bolje obdelujejo zemljo. V tem tiči ena od spodbud za ljudske odbore, da pomagajo razvijati in krepijo z druge, saj bo v mnogih krajih odvisen od sposobnosti zadrug in njihove opreme tudi obseg obveznih agrotehničnih ukrepov. Načelo prostovoljnosti bo spoštovano tudi ob tej priložnosti, tako da bo lastnikom prepusteno, da po lastni izbiri, s svojimi sredstvi ali v sodelovanju z drugo opravijo predpisa dela.

Zato je napačno mišljenje, da mora zakon na neki način zamenjati kooperacijo in napore, da se ona razvija na načelih prostovoljnosti in obsestranskih ekonomskih koristi. — V kratkih treh letih je kooperacijska proizvodnja tako napredovala, da so v nekaterih primerih bili doseženi tudi donosi velikih posestev. Da je kooperacija pokazala očitne prednosti nad primitivno proizvodnjo na privatni posesti, priča tudi dejstvo, da stanovito raste število gospodarstev, ki se vključujejo v sodelovanje z zadrugami. V teku lanskega leta je bilo okrog milijon gospodarstev, ki so v poljedelstvu ali živinoreji imela pogodbe o kooperaciji. Kooperacija se naprej narašča, zlasti po letošnjih proizvodnih uspehih, zato sploh ni potreba, da bi jo zamenjali administrativni ukrepi, ki bi lahko prinesli še škodo v obliki zniževanja proizvodnje. Bodoči zakon naj bi samo pomagal, da se tudi tisti lastniki, ki nimajo sredstev za sodobno proizvodnjo, obrnejo na zadrugo, da pomočjo v proizvodnji, tako kot mnogi, ki jo že sedaj iščejo.

Z. Trnavčević

Slavje v Kopitarni

V sevniški Kopitarni je kolektiv slovesno proslavil 9. obletnico delavskega samoupravljanja

V četrtek, 17. septembra, so se v Sevnici, v Kopitarni ob pol dveh za hip ustavili vsi stroji. Vsi delavci so se zbrali na dvorišču pred spominsko ploščo, na kateri piše: »Pod vodstvom Tita uresničili geslo: — TOVARNE DELAVCEM. 17. 9. 1951.«

Prisrčni svečanosti je prisostvoval tudi predsednik Obč. O. tov. Karel Kolman. Uvodne besede je imel direktor podjetja tov. Franc Lipovšek, pozdrave občine pa jim je prinesel njen predsednik. Nato je prvič nastopil mešani pevski zbor iz kolektiva pod vodstvom pož-

tvovalnega učitelja Viktorja Krenčiča. Za sorazmerno kratke vadbeni čas so mladi peveci odlično zapeli. Slišali smo tudi prvič njihov lastni orkester. O obeh kulturnih enotah so v Kopitarni spomnili še razpravljali, sedaj pa smo jih že lahko z zadovoljstvom poslušali.

O uspehih tega 400-članskega kolektiva smo v našem listu že večkrat pisali. Letos korakajo v rekordno proizvodnjo, nagrajevanje po enoti proizvodov v večini obratov pa jim je prineslo tudi znaten dvig proizvodnje. Po evidenci o izpolnitvi norm so letos dvignili odstotek izvrševanja del po normi že na 123 %, kar vse kaže, da je zastavljena pot pravilna in da bo pravilno nagrajevanje sprostito še druge skrite sile v ljudeh.

Kolektiv se resno pripravlja na veliko proslavo v letu 1961, ko bo slavil 75 let obstoja podjetja. S takim napredkom v proizvodnji in z novimi delovnimi uspehi bo najlepše pozdravil jubilej čez 2 leti.

Uporabite vsak prazen prostor, vse razpoložljive prostore v hišah, večjih stanovanjskih poslopjih ali blokih hiš in uredite jih za zbiranje otrok in organiziranje dela z njimi!

Upraviteljstvo VAJENSKE SOLE RAZNIH STROK V NOVO MESTU

razpisuje za novo šolsko stavbo mesto

HIŠNIKA IN DVEH SNAŽILK

Stanovanja v stavbi ni. Prošnje za nameštitev vložite v pisarni Vajenske sole raznih strok Novo mesto. — Plača po uredbi.

Komisija za sklepanje in odpovedovanje delovnih razmerij pri

GPZ »ZASAVJE« SEVNICA

razpisuje naslednja delovna mesta:

1. SALDAKONTISTA
2. FINANČNEGA KNJGOVODJE
3. MEZDNEGA KNJGOVODJE
4. VEČ KVALIFICIRANIH SODARJEV

Plače po tarifnem pravilniku. Nastop službe takoj. Za vsa delovna mesta se zahteva primerna kvalifikacija. Reflektanti naj dostavijo prošnje na Upravo podjetja do 10. oktobra 1959.

Dva nova hotela v Ljubljani

Pred dnevi so člani Sveta za gostinstvo in turizem OLO Ljubljana potrdili investicijski program v višini 919 milijonov dinarjev za gradnjo 13-nadstropnega hotela, ki bo stal na prostoru sedanje restavracije »Pri levici«. Novi hotel bo imel 400 postelj, 12 apartmajev in 47 ležišč za goste. Podoben hotel bodo zgradili tudi med Domom armije in železniško direkcijo; tudi ta bo imel 13 nadstropij in 414 postelj za goste, stroškov pa bo zanj 944 milijonov. Vprašanje nočnih za Ljubljano bo s tem rešeno.

Komisija za sprejem in odpovedovanje delovnih razmerij pri tovarni

»NOVOTEK« NOVO MESTO sprejme takoj a.m. po dogovoru

KVALIFICIRANO KUCHARICO

Prednost imajo kuharice z daljšo prakso. Samoska soba zagotovljena. Plača po tarifnem pravilniku.

Več tesnejših stikov!

(Nadaljevanje s 1. strani)

družbeno-političnega delavca. Seveda bi bilo prav, da bi jih dajali štipendije za njihovo delo, prizadevanost in pomoč pri reševanju problemov domačega kraja primerno nagradili. Morda bi določili razpon štipendij in po posebnem kriteriju ocenjevali prizadevanost in aktivnost vsakega posameznika. Brez dvoma bi s pametno spodbudo pritegnili študente za aktivno delo v domačem kraju že med študijem.

Poseben problem je praksa. V splošnem lahko ugotovimo, da se podjetja branijo praktikan- tove, Podatek, da jih od 60 anketiranih kar 50 še ni bilo nikjer na praksi, nam to popolnoma potrjuje. Prav bi bilo, da bi že s pogodbo določili obvezno v tujini. Ta pogosto z njihovim bodočim poklicem sploh nima nobene zveze. Seveda nimamo nič proti temu, če izjemoma praksa res koristi inogovemu bodočemu delu, vendar naj bo tudi to sporazumno določeno že v pogodbi.

Prav tako mnogi niti ne vedo, kje in kaj bodo po končanem študiju delali. Takšnih primerov

RASTLINO žlate rozge (60 dinarjev), hribske rose (200 dinarjev), kopitarka s korenino (75 dinarjev), jeterkina (150 dinarjev), vodne kreše (150 dinarjev), pitčijca dresna — moravka (40 dinarjev).

KORENINE beladone (140 dinarjev), arnike (350 dinarjev), blusč (160 dinarjev), gomolja je-senskega podleska (120 dinarjev), regrad rumeni (125 dinarjev). — Korenine blusča in gomolje jesenskega podleska je treba razrezati kot gobe.

PLODOVE češnja (120 dinarjev), črna trna — opar-nice (50 dinarjev), bezga (100 dinarjev), šipka celega (50 dinarjev), šipek luščen brez semena (180 dinarjev), glog — bel trn — medvedove hruške (50 dinarjev).

Zeleni orehovi olupki, posušeni, morajo imeti svetlozrjavobarvo (60 dinarjev).

Smrt zavoljo malomarnosti

21. septembra ob 9.30 je prišlo pri popravilu nizkonapetostnega električnega voda napetosti 380 V, ki vodi iz trapezostaje Krtna — Skovce pri Trebnjem, do smrtne nezgode delavca Alojza Zoreta iz Trebnja, starega 16 let. Pokolniti je na električnem drogu premešal žico s starega na novo postavljeni električni drog. Pri demontiranju žice je nenadoma zdrsnil in obvisel na sredini droga na varnostnem pasu. Tovariši so ga rešili in mu dali umetno dihanje, a je kljub temu po 15 minutah umrl. Pri ogledu je bilo ugotovljeno, da ima na obeh rokah hude opekline, kar pomeni, da je bilo omrežje, na katerem je delal, pod napetostjo. Dela na vodni vodi kvalificirani delavec elekromonter D. B. iz Velike Loke pri Trebnjem, ki bi moral pred pričetkom del v trapezostaji odklopiti tok iz omrežja, a je zaradi nepazljivosti odklopil drugo omrežje.

Do nesreče je prišlo torej zaradi malomarnosti. Delavci ne

bodo mogli nikoli več zaupati vodji, ki je zaradi neprevidnosti zakrivil smrt njihovega tovariša.

20. septembra sta v gostini Drenik v Gornji vasi pri Novem mestu do 24.30 popivala Adolf Zupancič iz Češnjice, star 18 let, in Slavko Nagelj iz Smolenje vasi, star 19 let. Ko sta se iz gostilne vračala proti domu, sta na cesti v Zablji vasi ustavila A. Z. in J. K. iz Novega mesta ter se začela z njima prepirati in pretepati. Nagelj je odvil A. Z. palico »krivačko«. Adolf Zupancič pa je pobral leseno luto. S temi predmeti sta povzročila A. Z. in J. K. ki sta oba že starejša, hujšo poškodbo na glavi in nogah. Storitela sta bila vinjena in sta oškodovanca napadla brez vsakega vzroka.

Malda »junaka« ne zaslužita drugega, kot da bi ju za precej časa zaprili, da bi v jeti lahko premišljevala, kaj se sme in kaj ne — in da je treba starejši spoštovati!

Do nesreče je prišlo torej zaradi malomarnosti. Delavci ne

bodo mogli nikoli več zaupati vodji, ki je zaradi neprevidnosti zakrivil smrt njihovega tovariša.

20. septembra sta v gostini Drenik v Gornji vasi pri Novem mestu do 24.30 popivala Adolf Zupancič iz Češnjice, star 18 let, in Slavko Nagelj iz Smolenje vasi, star 19 let. Ko sta se iz gostilne vračala proti domu, sta na cesti v Zablji vasi ustavila A. Z. in J. K. iz Novega mesta ter se začela z njima prepirati in pretepati. Nagelj je odvil A. Z. palico »krivačko«. Adolf Zupancič pa je pobral leseno luto. S temi predmeti sta povzročila A. Z. in J. K. ki sta oba že starejša, hujšo poškodbo na glavi in nogah. Storitela sta bila vinjena in sta oškodovanca napadla brez vsakega vzroka.

Malda »junaka« ne zaslužita drugega, kot da bi ju za precej časa zaprili, da bi v jeti lahko premišljevala, kaj se sme in kaj ne — in da je treba starejši spoštovati!

Do nesreče je prišlo torej zaradi malomarnosti. Delavci ne

bodo mogli nikoli več zaupati vodji, ki je zaradi neprevidnosti zakrivil smrt njihovega tovariša.

20. septembra sta v gostini Drenik v Gornji vasi pri Novem mestu do 24.30 popivala Adolf Zupancič iz Češnjice, star 18 let, in Slavko Nagelj iz Smolenje vasi, star 19 let. Ko sta se iz gostilne vračala proti domu, sta na cesti v Zablji vasi ustavila A. Z. in J. K. iz Novega mesta ter se začela z njima prepirati in pretepati. Nagelj je odvil A. Z. palico »krivačko«. Adolf Zupancič pa je pobral leseno luto. S temi predmeti sta povzročila A. Z. in J. K. ki sta oba že starejša, hujšo poškodbo na glavi in nogah. Storitela sta bila vinjena in sta oškodovanca napadla brez vsakega vzroka.

Malda »junaka« ne zaslužita drugega, kot da bi ju za precej časa zaprili, da bi v jeti lahko premišljevala, kaj se sme in kaj ne — in da je treba starejši spoštovati!

Do nesreče je prišlo torej zaradi malomarnosti. Delavci ne

bodo mogli nikoli več zaupati vodji, ki je zaradi neprevidnosti zakrivil smrt njihovega tovariša.

20. septembra sta v gostini Drenik v Gornji vasi pri Novem mestu do 24.30 popivala Adolf Zupancič iz Češnjice, star 18 let, in Slavko Nagelj iz Smolenje vasi, star 19 let. Ko sta se iz gostilne vračala proti domu, sta na cesti v Zablji vasi ustavila A. Z. in J. K. iz Novega mesta ter se začela z njima prepirati in pretepati. Nagelj je odvil A. Z. palico »krivačko«. Adolf Zupancič pa je pobral leseno luto. S temi predmeti sta povzročila A. Z. in J. K. ki sta oba že starejša, hujšo poškodbo na glavi in nogah. Storitela sta bila vinjena in sta oškodovanca napadla brez vsakega vzroka.

Malda »junaka« ne zaslužita drugega, kot da bi ju za precej časa zaprili, da bi v jeti lahko premišljevala, kaj se sme in kaj ne — in da je treba starejši spoštovati!

Do nesreče je prišlo torej zaradi malomarnosti. Delavci ne

bodo mogli nikoli več zaupati vodji, ki je zaradi neprevidnosti zakrivil smrt njihovega tovariša.

20. septembra sta v gostini Drenik v Gornji vasi pri Novem mestu do 24.30 popivala Adolf Zupancič iz Češnjice, star 18 let, in Slavko Nagelj iz Smolenje vasi, star 19 let. Ko sta se iz gostilne vračala proti domu, sta na cesti v Zablji vasi ustavila A. Z. in J. K. iz Novega mesta ter se začela z njima prepirati in pretepati. Nagelj je odvil A. Z. palico »krivačko«. Adolf Zupancič pa je pobral leseno luto. S temi predmeti sta povzročila A. Z. in J. K. ki sta oba že starejša, hujšo poškodbo na glavi in nogah. Storitela sta bila vinjena in sta oškodovanca napadla brez vsakega vzroka.

smo v anketi našeli kar 31. s prakso bi jih namreč že približno seznanili z bodočim delom. s sodelavci in sploh z življenjem in delom kolektiva. Pa tudi kolektiv bi novega člana že pred prihodom na delovno mesto dobro poznal.

Ker podjetja ne upoštevajo, da so tudi štipendisti člani kolektiva in zanemarljivo vzdrževanje tesnejših stikov z njimi, se pogosto primeri, da med novimi in starimi kadri v podjetju nastanejo razna medsebojna trenja, ki močno škodujejo notranjim odnosom in lahko precej vplivajo tudi na proizvodnjo. To pa je vsekakor zelo škodljiv pojav, posebno še v novomeškem okraju, kjer strokovnjakov in kadrov v podjetjih zelo primanjkuje. Fluktuacija sposobnih kadrov bi lahko preprečila te in izboljšanje notranjih odnosov, ki so v večini primerov posledica prekomernega preseljevanja iz podjetja v podjetje. Z načrtno politično-moralno vzgojo kadrov, bi podjetja lahko popolnoma zavezala fluktuacijo, kar bi bilo razmeroma še zaostali Dolenjski le v korist.

R. S.

20. septembra sta v gostini Drenik v Gornji vasi pri Novem mestu do 24.30 popivala Adolf Zupancič iz Češnjice, star 18 let, in Slavko Nagelj iz Smolenje vasi, star 19 let. Ko sta se iz gostilne vračala proti domu, sta na cesti v Zablji vasi ustavila A. Z. in J. K. iz Novega mesta ter se začela z njima prepirati in pretepati. Nagelj je odvil A. Z. palico »krivačko«. Adolf Zupancič pa je pobral leseno luto. S temi predmeti sta povzročila A. Z. in J. K. ki sta oba že starejša, hujšo poškodbo na glavi in nogah. Storitela sta bila vinjena in sta oškodovanca napadla brez vsakega vzroka.

Malda »junaka« ne zaslužita drugega, kot da bi ju za precej časa zaprili, da bi v jeti lahko premišljevala, kaj se sme in kaj ne — in da je treba starejši spoštovati!

Do nesreče je prišlo torej zaradi malomarnosti. Delavci ne

bodo mogli nikoli več zaupati vodji, ki je zaradi neprevidnosti zakrivil smrt njihovega tovariša.

20. septembra sta v gostini Drenik v Gornji vasi pri Novem mestu do 24.30 popivala Adolf Zupancič iz Češnjice, star 18 let, in Slavko Nagelj iz Smolenje vasi, star 19 let. Ko sta se iz gostilne vračala proti domu, sta na cesti v Zablji vasi ustavila A. Z. in J. K. iz Novega mesta ter se začela z njima prepirati in pretepati. Nagelj je odvil A. Z. palico »krivačko«. Adolf Zupancič pa je pobral leseno luto. S temi predmeti sta povzročila A. Z. in J. K. ki sta oba že starejša, hujšo poškodbo na glavi in nogah. Storitela sta bila vinjena in sta oškodovanca napadla brez vsakega vzroka.

Malda »junaka« ne zaslužita drugega, kot da bi ju za precej časa zaprili, da bi v jeti lahko premišljevala, kaj se sme in kaj ne — in da je treba starejši spoštovati!

Do nesreče je prišlo torej zaradi malomarnosti. Delavci ne

bodo mogli nikoli več zaupati vodji, ki je zaradi neprevidnosti zakrivil smrt njihovega tovariša.

20. septembra sta v gostini Drenik v Gornji vasi pri Novem mestu do 24.30 popivala Adolf Zupancič iz Češnjice, star 18 let, in Slavko Nagelj iz Smolenje vasi, star 19 let. Ko sta se iz gostilne vračala proti domu, sta na cesti v Zablji vasi ustavila A. Z. in J. K. iz Novega mesta ter se začela z njima prepirati in pretepati. Nagelj je odvil A. Z. palico »krivačko«. Adolf Zupancič pa je pobral leseno luto. S temi predmeti sta povzročila A. Z. in J. K. ki sta oba že starejša, hujšo poškodbo na glavi in nogah. Storitela sta bila vinjena in sta oškodovanca napadla brez vsakega vzroka.

Malda »junaka« ne zaslužita drugega, kot da bi ju za precej časa zaprili, da bi v jeti lahko premišljevala, kaj se sme in kaj ne — in da je treba starejši spoštovati!

Do nesreče je prišlo torej zaradi malomarnosti. Delavci ne

bodo mogli nikoli več zaupati vodji, ki je zaradi neprevidnosti zakrivil smrt njihovega tovariša.

20. septembra sta v gostini Drenik v Gornji vasi pri Novem mestu do 24.30 popivala Adolf Zupancič iz Češnjice, star 18 let, in Slavko Nagelj iz Smolenje vasi, star 19 let. Ko sta se iz gostilne vračala proti domu, sta na cesti v Zablji vasi ustavila A. Z. in J. K. iz Novega mesta ter se začela z njima prepirati in pretepati. Nagelj je odvil A. Z. palico »krivačko«. Adolf Zupancič pa je pobral leseno luto. S temi predmeti sta povzročila A. Z. in J. K. ki sta oba že starejša, hujšo poškodbo na glavi in nogah. Storitela sta bila vinjena in sta oškodovanca napadla brez vsakega vzroka.

Malda »junaka« ne zaslužita drugega, kot da bi ju za precej časa zaprili, da bi v jeti lahko premišljevala, kaj se sme in kaj ne — in da je treba starejši spoštovati!

Do nesreče je prišlo torej zaradi malomarnosti. Delavci ne

bodo mogli nikoli več zaupati vodji, ki je zaradi neprevidnosti zakrivil smrt njihovega tovariša.

20. septembra sta v gostini Drenik v Gornji vasi pri Novem mestu do 24.30 popivala Adolf Zupancič iz Češnjice, star 18 let, in Slavko Nagelj iz Smolenje vasi, star 19 let. Ko sta se iz gostilne vračala proti domu, sta na cesti v Zablji vasi ustavila A. Z. in J. K. iz Novega mesta ter se začela z njima prepirati in pretepati. Nagelj je odvil A. Z. palico »krivačko«. Adolf Zupancič pa je pobral leseno luto. S temi predmeti sta povzročila A. Z. in J. K. ki sta oba že starejša, hujšo poškodbo na glavi in nogah. Storitela sta bila vinjena in sta oškodovanca napadla brez vsakega vzroka.

Malda »junaka« ne zaslužita drugega, kot da bi ju za precej časa zaprili, da bi v jeti lahko premišljevala, kaj se sme in kaj ne — in da je treba starejši spoštovati!

Do nesreče je prišlo torej zaradi malomarnosti. Delavci ne

bodo mogli nikoli več zaupati vodji, ki je zaradi neprevidnosti zakrivil smrt njihovega tovariša.

20. septembra sta v gostini Drenik v Gornji vasi pri Novem mestu do 24.30 popivala Adolf Zupancič iz Češnjice, star 18 let, in Slavko Nagelj iz Smolenje vasi, star 19 let. Ko sta se iz gostilne vračala proti domu, sta na cesti v Zablji vasi ustavila A. Z. in J. K. iz Novega mesta ter se začela z njima prepirati in pretepati. Nagelj je odvil A. Z. palico »krivačko«. Adolf Zupancič pa je pobral leseno luto. S temi predmeti sta povzročila A. Z. in J. K. ki sta oba že starejša, hujšo poškodbo na glavi in nogah. Storitela sta bila vinjena in sta oškodovanca napadla brez vsakega vzroka.

Malda »junaka« ne zaslužita drugega, kot da bi ju za precej časa zaprili, da bi v jeti lahko premišljevala, kaj se sme in kaj ne — in da je treba starejši spoštovati!

Do nesreče je prišlo torej zaradi malomarnosti. Delavci ne

bodo mogli nikoli več zaupati vodji, ki je zaradi neprevidnosti zakrivil smrt njihovega tovariša.

20. septembra sta v gostini Drenik v Gornji vasi pri Novem mestu do 24.30 popivala Adolf Zupancič iz Češnjice, star 18 let, in Slavko Nagelj iz Smolenje vasi, star 19 let. Ko sta se iz gostilne vračala proti domu, sta na cesti v Zablji vasi ustavila A. Z. in J. K. iz Novega mesta ter se začela z njima prepirati in pretepati. Nagelj je odvil A. Z. palico »krivačko«. Adolf Zupancič pa je pobral leseno luto. S temi predmeti sta povzročila A. Z. in J. K. ki sta oba že starejša, hujšo poškodbo na glavi in nogah. Storitela sta bila vinjena in sta oškodovanca napadla brez vsakega vzroka.

Malda »junaka« ne zaslužita drugega, kot da bi ju za precej časa zaprili, da bi v jeti lahko premišljevala, kaj se sme in kaj ne — in da je treba starejši spoštovati!

Do nesreče je prišlo torej zaradi malomarnosti. Delavci ne

bodo mogli nikoli več zaupati vodji, ki je zaradi neprevidnosti zakrivil smrt njihovega tovariša.

20. septembra sta v gostini Drenik v Gornji vasi pri Novem mestu do 24.30 popivala Adolf Zupancič iz Češnjice, star 18 let, in Slavko Nagelj iz Smolenje vasi, star 19 let. Ko sta se iz gostilne vračala proti domu, sta na cesti v Zablji vasi ustavila A. Z. in J. K. iz Novega mesta ter se začela z njima prepirati in pretepati. Nagelj je odvil A. Z. palico »krivačko«. Adolf Zupancič pa je pobral leseno luto. S temi predmeti sta povzročila A. Z. in J. K. ki sta oba že starejša, hujšo poškodbo na glavi in nogah. Storitela sta bila vinjena in sta oškodovanca napadla brez vsakega vzroka.

Kratke iz RAZNIH STRANI

■ Predsednik časne alžirske vlade Ferhat Abbas je v Tunisu v odgovor na razpis generala de Gaulle o Alžiriji potrdil pripravljenost alžirske osvobodilne fronte nadaljevati boj, obenem pa je izjavil, da alžirska vlada ne bo opustila nobene priložnosti za sklenitev miru.

■ Ob zaključku dvodnevne razprave o predlogu tretjega petletnega plana na zasedanju vseindijskega kongresnega odbora v Candigaru je ministrijski predsednik indijske vlade Nehru dejal, da lahko Indija napreduje samo v socializem.

■ V Colombu, glavnem mestu Ceylona, sta dva atentatorja z revolverskimi strelki tako hudo ranila predsednika celtonske vlade Bandaranaike, da je ta zaradi ran umrl. Ta zločin je globoko presnil alžirsko in svetovno javnost. Guvernir Ceylona in Bandaranaikeva vdova sta preletela mesto brozjavke z vseh strani, med njimi tudi sojalne predsednika republike Josipa Broz-Tita. Pri pogrebu celtonskega premiera je predsednika republike in vlado FLRJ zastopal član izvršnega sveta dr. Marjan Brečelj.

■ Po najnovejših podatkih je Slo. Vojna in Britaniji v prvih osmih mesecih letos zaradi stavk v izgubo 4 milijone 750 tisoč delovnih dni. Stavkalo je 463.700 delavcev.

■ Po nepopolnih podatkih je tajfun »Vera«, verjetno najhujši tajfun, ki je kdaj divjal nad japonskimi otoki, terjal 1116 smrtnih žrtev, medtem ko 1497 ljudi pogožarja. Ranjenih je bilo 4688 ljudi. Brez streme nad glavo je ostalo nad 900.000 ljudi.

■ V šestdesetih splošni razpravi na zasedanju generalne konference mednarodne agencije za atomsko energijo na Dunaju je prišla do izraza pripravljenost vseh včlanjenih držav, da se nadalje pomagajo agenciji in da sodelujejo v okviru te nove mednarodne organizacije pri izkoriščanju atomske energije v miroljne namene.

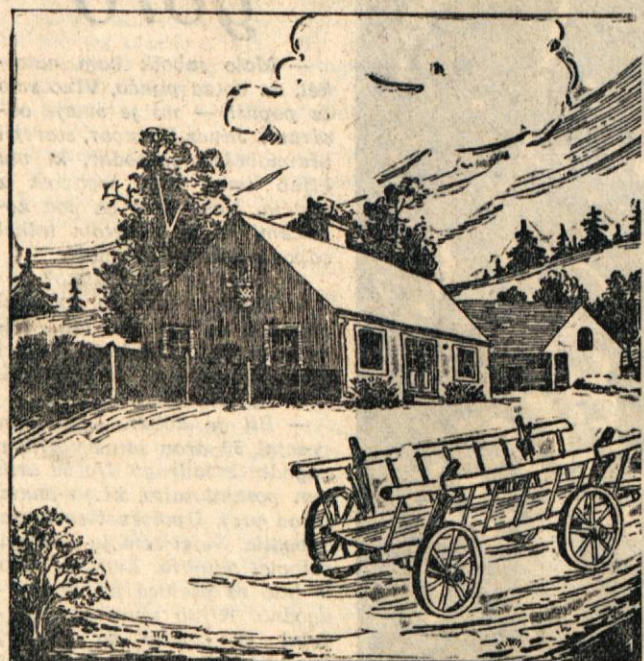
■ V poročilu generalnega direktorja mednarodnega monetarnega sklada je rečeno, da so lani dosegli razvite države nekaj napredka kot nezvite države. Ta napredek se kaže v nadaljnjem povečanju proizvodnje in v omejitvi inflacije.

Inž. Tone Bole:

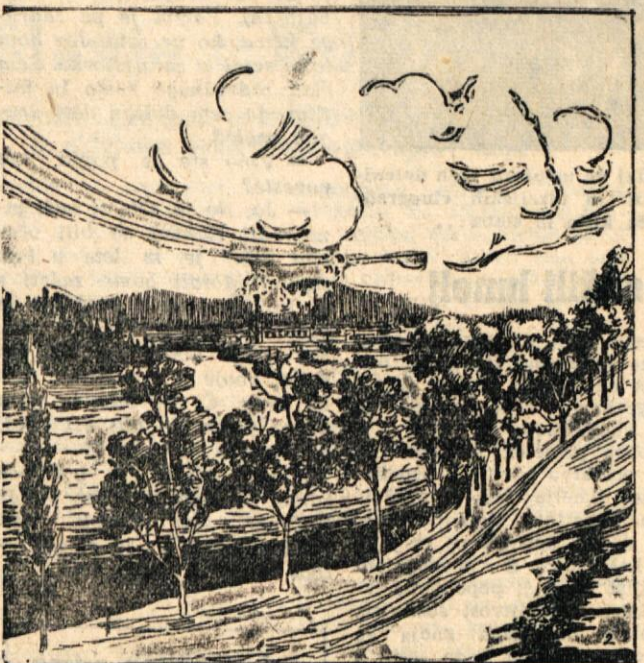
PR. POLJSKIH RUDARJH

NEPOKORJENI BREGOVI

PIŠE: Milan Bašković RIŠE: Mire Cetin

1. Mohorjeva domačija je ždela v bregu nad vasjo. Vse do nje so segali sadovnjaki in travniki, nad njo pa se je kosatili gozd, ki je pokrival enega izmed brezštevilih dolenskih gričev. Lep je bil razgled na Mohorjevega brega. Kot na dlani je pod njim ležala zelena dolina, zasajana med plečatimi Gorjanci in kvišku hrepenečim Rogom.

2. Tam nekje izpod Straških goric se je izvila reka. Kot srebrni pas se je vijugala med zoranimi bregovi, mehko objela v senco dremajoče Novo mesto, zdrsela ob podnožjih vinorodne Trške gore, za slovo ujela nase odsev Otočca, ki se je bleščal sredi njene poti in se nato izgubila v šentjernejske ravnine. Tam daleč zadaj na obzorju so se izgubljali spodnjesavski griči...

3. Marsikdo je zato rad posedel pri Mohorjevih na Hčni alpici pod košato jablano. Oče Mohor je imel za vsakega prijazno besedo in če je le bilo kaj mokrega v sodu — tudi polič evička ali okusnega sadje. Le kruha je bilo malo. V hribih ni bilo dobrih njiv. Mohorjevi pa so imeli kar lep sadovnjak in v sosedni gorci vinograd.

4. Tri snove je imel Mohor in prdno ženo. Jaz je šele odrasel šolskim klopm. Bil je doma in je pomagal očetu pri delu na polju, v gozdu in drugod. Starejša dva Miha in Jože, pa sta šla s trebuhom za kruhom, ki ga je doma manjkalo. Oče Mohor je bil že prileten, vendar še krepak in rad čobre volje.

Srečanje na Sremiču

Na lepi izletniški točki Sremiču so se pred kratkim ob sončnem popoldnevu zbrali prvoborci — nosilci spomenice 1941, člani občinskega odbora ZB, predsedniki komisij, predstavniki in tajniki krajevnih organizacij ZB, zaslužne borke in borci iz začetka naše revolucije ter še nekateri drugi tovariši.

Najprej so pregledali delo organizacije, ki je takoj v začetku uvrstila organizacijske oblike. Mnogo skrbi je posvetila zbiranju zgodovinskega materiala, življenjskega in slik padlih borcev in podobno. Celotni zgodovinski material do danes še ni v celoti zbran. To delo namerava prevzeti eden izmed znanih piscev zgodovine NOB, tako da bo tudi to delo končno le dokončano.

V vseh povojnih letih so skrbeli za otroke padlih borcev, ki bodo v nekaj letih prišli do svojih poklicev.

Od leta 1952 dalje so odkrili spomenike oz. spominske plošče na pokopališču v Vidmu-Krškem, na Planini pri Kostanjevici, na Zdolah, v Dolenji vasi, v Velikem Podlogu in v Rorah pri Krškem, ki je bil odkrit letos na Dan vstaje. Spomenik v Vidmu-Krškem ni v ponos samo občinskemu odboru ZB, temveč tudi širši skupnosti občine, saj je to eden najlepših v spodnjem Posavju. Vsa ta dela so bila opravljena s pomočjo članov ZB in nekaterih družbenih organizacij in občinskega ljudskega odbora.

V vsem svojem prizadevanju in delu je organizacija kot celota vendarle premalo skrbel za svoje člane. Mnogo je borcev, ki še vedno živijo v težkih življenjskih pogojih. Tudi za njihove otroke so premalo skrbeli, ker so se v glavnem posvetili le otrokom padlih borcev in tako pozabljali na žive borce.

Vse te pereče probleme bo organizacija odslej reševala individualno. Krajevne organizacije bodo take primere ugotovile in jih poročale občinskemu odboru, medtem ko bodo lažje primere kar same reševale.

Sklenili so, da bodo vključili v svoje vrste še vse one borce, ki se niso zaradi nezaupanja do organizacije ali pa iz kakšnih drugih razlogov včlanili v organizacijo ZB.

ZB

Naša nova slikanica

Danes začnemo objavljati novo slikanico »NEPOKORJENI BREGOVI«. Napisal jo je tovarš Milan Bašković (doma iz Otočca, zdaj pa živi v Celju), ki je prejel za to delo predlanski prvo nagrado Okrajnega odbora Zveze borcev Novo mesto. Slikanico ilustrira akademski slikar Miro Cetin, ki živi v Kopru. Slikanica bo kratki izhajala pri nas in v »Slovenskem Jadranu« v Kopru, našim mladim bralcem pa želimo ob njenem prebiranju veliko zadovoljstva!

Bife na okraju

Danes bo odprt bife Sindikalne podružnice uslužbencev OLO Novo mesto v kletnih prostorih poleg rdečega kotička v okrajni stavbi. Člani te sindikalne podružnice bodo lahko odslej dobivali tople malice po lastni ceni, prav tako brezalkoholne pijače, turško kavo in kruh. Ta sindikalna podružnica je zelo delavna in posveča vso skrb izboljšanju pogojev svojih članov.

Podlistek o prispevku železničarjev

novomeškega vozlišča v letih NOB bomo začeli sarači pomankanja prostora objavljati šele v prihodnji številki.

UREDNIŠTVO

● OGLASUJTE
● V DOLENJSKEM
● LISTU!

Gasilski dom na dan otvoritve

Kdaj bo fašizem nehal zaslužnjevati Španijo

Težka leta za špansko ljudstvo se niso začela šele s Francovim uporom temveč veliko prej. Ljudstvo se je zatiralcem vselej odločno upiralo. Že vladanje španskega kralja Alfonza XIII. je bilo zelo nemirno. Tretje leto po zasedbi prestola, leta 1905, so poskusili nanj prvi atentat, naslednje leto pa že drugi. Medtem ko se je kralj obakrat rešil, sta v poznejših atentatih zgubila življenje kar dva ministrska predsednika: Canaleja leta 1912, Dato pa leta 1920. Niso pa anarhisti organizirali samo atentatov, temveč tudi upore, tako upor v Barceloni leta 1909, ki ga je zatrl general Primo de Rivera. Katalonije kljub zadušitvi anarhističnega spora ni uspelo pomiriti, gibanje za samoupravo in svobodno Katalonijo se je bolj in bolj širilo.

Le leta prve svetovne vojne in prvi dve leti po njej so v Španiji, ki je bila v vojni nevtralna, potekala v primeri z drugimi evropskimi državami še precej mirno, dokler ni prišlo do bojev v Maroku, v katerih je bila španska vojska 23. julija 1921 pri Anuešu premagana. V takem položaju se

je vojska, povezana z monarhijo, odločila za državni udar 13. septembra 1923. Državni udar je izvedel general Primo de Rivera, ki se je postavil na čelo direktorija sedmih generalov in enega admirala. Za špansko svobodoljubno ljudstvo so nastopili težki dnevi zatiranja in preganjanja. Kljub najhujšemu terorju in kljub zmagi v Maroku, v letih 1925 in 1926 španska diktatura ni uspela stabilizirati svojega položaja. Celo del vojske, in sicer toplotništvo, je začel odpovedovati pokorščino diktaturi.

Primo de Rivera je decembra leta 1925 reorganiziral direktorij v ministrski svet, v katerega je vključil tudi nekaj ministrov civilov. Položaj se je nadalje skušal zboljšati z ustanovitvijo fašistične zveze Union patriótico, toda tudi z njo mu ni uspelo pridobiti množice. Množice so preveč dobro poznale vlogo fašistične organizacije v Italiji, zato so Union patriótico ne samo odklonile, temveč so še povečale odpor proti diktaturi Primo de Riveru. Tudi bivše meščanske stranke, ki jih je režim ob proglasitvi diktature in razpustu

Kadri rešujejo vse

17. sept. je bila v Novem mestu seja komisije za kadrovska vprašanja pri okrajnem komiteju ZKS Novo mesto, na kateri so razpravljali o programu dela za prihodnje obdobje.

Med drugim so ugotovili, da občinske kadrovske komisije še niso začele in da jim bo pri njihovem delu treba nuditi kar največ pomoči. V posameznih občinah so sicer že imele eno ali dve seji, na katerih pa so razpravljale le o prijaviteljih za kmetijsko šolo na Grmu, o kandidatih za partijsko šolo in morda še o štipendijah. To pa je seveda bore malo. Zato bo okrajna kadrovska komisija izdelala program dela in pokazala različne oblike, po katerih naj bi se ta odvijal, občinske kadrovske komisije pa ga bodo prilagodile svojim potrebam.

V program so med drugim vključili tudi razne analize kadrov v posameznih področjih, analize sestavov in razgovore s predstavniki raznih organov družbenega upravljanja, analize dela vaških organizacij Zveze komunistov in kadrov v kmetijah. Predvsem bo treba posvetiti več pozornosti sprejemanju kmetov v vrste Zveze komuni-

stov in ugotoviti, ali so vaše organizacije ZK sposobne samostojno izvajati kmetijsko politiko na vaši. Dalje so poudarili potrebo po ureditvi evidenc starejših komunistov, ki so bili izključeni, in ugotoviti vzroke izključitve ter možnosti za ponoven sprejem v članstvo ZK. Nujno bo treba urediti tudi perspektivno evidenco o potrebah kadrov v okraju.

To pa je le nekaj oblik dela, katere bo treba še vedno dopolnjevati in prilagajevati tekočim nalogam in potrebam. Zato bodo imele v prihodnjem obdobju kot okrajna kadrovska komisija dovolj dela. Sicer pa okrajna kadrovska komisija tudi doslej ni držala križem rok. Pred kratkim so skupno s podkomisijami izdelali analize kadrov v socialnem zavarovanju in zdravstvu. Le-te so pokazale potrebo po večji povezavi članov skupščin socialnega zavarovanja z volivci na terenu. Z boljšo kontrolno službo

bo treba poostri tudi nadzor nad primeri izkoriščanja socialnega zavarovanja, ki so na žalost še kaj pogosti. Na izpostavljen in odgovorna delovna mesta v socialnem zavarovanju naj bi zaposlili ljudi z najboljšimi moralno političnimi lastnostmi.

Analiza ankete v zdravstvu je nakazala predvsem potrebo po izboljšanju preventivne službe v podetjih, pa tudi potrebo po strokovnem izpopolnjevanju delavcev v zdravstvenih zavodih ter večjem uveljavljanju komunistov, ki delajo v zdravstvu, v družbenih in političnih organizacijah. Vsekakor bo treba izboljšati tudi sodelovanje med bolnišnicami in zdravstvenimi domovi. Slednje velja predvsem za Brežice.

R. S.

● ZA TEDEN MUZEJEV, ki jih od leta 1954 dalje prirejajo za večjo popularizacijo muzejske dejavnosti v mednarodnem merilu pripravljajo

● Dolenjski muzej v Novem mestu umetniško razstavo akad. slikarja Bogdana Borčiča. V izloženih oknih po mestu bodo razstavljeni muzejski eksponati, medtem ko bosta muzej arheolog in etnolog predaval vsak iz svojega področja po vseh večjih šolah v okraju. Predavanja bodo razen strokovnih vodstev po muzejskih zbirkah lep primer sodelovanja med muzeji in šolami. Slednje podujarjamo zadnje čase kot pomemben činitelj modernega učnega načela v naših šolah. Kustosa bosta razen tega predavala tudi v Novem mestu.

● V Metliki bo več muzejskih prireditev. Belokranjsko muzejsko društvo v Metliki praznuje letos deset let svojega obstoja. Jubilej bo praznovalo v Teden muzejev, ko bo 4. oktobra odprlo ob 10. uri dopoldne v Belokranjskem muzeju razstavo »10 LET BELOKRANJSKEGA MUZEJSKEGA DRUŠTVA«, kjer bo prikazano njegovo delo za ustanovitve Belokranjskega muzeja v Metliki in hkrati vsa prizadevanja njegovih članov za rast in uspeh te kulturne ustanove. 4. oktobra ob 20. uri bo predaval upravniki Belokranjskega muzeja profesor Jože Dular o »Neznani Metliki«, 6. oktobra pa kustos Dolenjskega muzeja Danica Zupančič o slovenski ljudski kulturi. Obe predavanji bosta spremljani s skriptičnimi slikami in diapozitivi. Ob koncu bodo predvajali še kratki filmi s področja muzejskega oz. spomeniškega varstva.

● Črnomelj dobi novo bencinsko črpalko; stala bo pred nekdanjim Domom JLA, ki bo preurejen v hotel. Cisterne so že pripravljene, črpalka bo odprta še letos. Poleg nje bodo uredili tudi paviljon s prodajalno drobni nadomestnih delov za avtomobile, muzej in dvokolesa.

P. A.

pa se lotila reševanja perečih socialnih vprašanj, zato so bile delavske stavke na dnevnem redu. Tudi zahteve po razdelitvi veleposesniške zemlje so postajale vse bolj glasne. Ko so množice spoznale, da je cerkev tista, ki najbolj krčevito brani pravice velepsest, so navedle na cerkve in samostane. Že leta 1931, ne pa šele leta 1936-1939, kakor je skušala prikazati sovražna vatikanska propaganda, je postal marsikateri samostan in cerkev v Španiji žrtev požara razjarjenih množic. Tudi že leta 1931 (oktobra) je parlament izglasoval izgon jezuitov iz Španije in je razpustil cerkvene redne. To sicer ni bilo po volji Alcala Zamora, ki je kot predsednik vlade odstopil, sprejel pa je mesto predsednika republike. Pod vlado Azaña je general Sanjurjo avgusta 1932 organiziral vojaški puč, ki pa ni uspel. Sanjurjo je pobegnil na Portugalsko. 9. septembra 1932 je španska narodna skupščina odobrila statut o avtonomiji Katalonije. Osnovala se je takoj katalonska vlada Generalidad de Cataluña s polkovnikom Maciám kot predsednikom. Septembra 1933 je Azaña zamenjal radikal Martínez Barrios, ki je razpisal nove volitve v ugodnem položaju za reakcijo. Radikali so sicer ohranili svoje glavo, zato pa so bili socialisti močno oslabljeni. Radikal Lerroux, ki je sestavil novo vlado, je dal reakciji koncesije za delavske množice nevzdr-

žen in se je zaostril bolj kakor kadar koli prej. V Asturiji in Kataloniji je prišlo do oboroženih vstaj, ki so bile zatrite s krvavo intervencijo policije in vojske novega meščanske - republikanske režima.

Zmaga Ljudske fronte v Franciji in njen prihod na oblast je bil močan zgled levčarskim strankam v Španiji, ki so strnjene v Ljudsko fronto na februarjskih volitvah leta 1936 zmagale. Osnovala se je vlada Ljudske fronte Španije, ki pa je bila vse preveč obzirna do razrednega in ljudskega sovražnika. Reakciji ni izšla iz rok tako odločilnega orožja kot je vojska, zato je že nekaj mesecev po težkem volilnem porazu reakcije 18. julija 1936 zopet dvignila glavo. Na ta dan je general Franco izkrcal svoje prve vojaške enote iz severne Afrike v Algesiras, Tarifo in druga pristanišča južne Španije. Oborožene formacije so se zbrale tudi pod okriljem reakcionarne portugalske vlade in prav tako 18. julija prešle na špansko področje. Glavne vojske so pa sta uporniški vojski pripevali fašistična Italija in nacistična Nemčija, ki sta s pomočjo v Španijo začeli svoj pohod proti vsemu svobodnemu svetu.

Vojno v Španiji sta dobili v svetovnem merilu pa sta jo izgubili in dolžnost svobodoljubnih sil človeštva je, da preneha s sveta zadnje ostankе fašizma.

Ivan Krc

NOVE OBLIKE DELA

Zapiski s skupne seje Okrajnega odbora SZDL in Okrajnega sindikalnega sveta o družbeni vlogi in nalogah SVOBOD in prosvetnih društev v okraju

Na skupni seji Okrajnega odbora SZDL in Okrajnega sindikalnega sveta Novo mesto, ki je bila v četrtek 24. septembra, so razpravljali o družbeni vlogi in nalogah Svobod in prosvetnih društev. Poročilo je podal tajnik okr. sveta Svobod in prosv. društev J. Gartner, v razpravi pa sta se oglašila med ostalimi tudi tajnik republiške zveze Svobod in prosvetnih društev Vinko Trinkač ter zvezni poslanec Jože Borštnar.

V našem okraju je 10 Svobod in 76 prosvetnih društev, ki štejejo 4872 članov ali nekaj manj kot 3% prebivalstva. Največ članov je v novomeški občini — 1242, najmanj pa v žužembski — 111. V teh društvih je 30% delavcev, 16,4% kmetov, 35,6% uslužbencev, 11,5 odstotka dijakov in študentov ter 6,5% ostalih. Od skupnega števila članov je 52,3% mladine do 25. leta starosti, 28,7% od 26. do 35. leta starosti, ostali — 19% — pa so stari nad 35 let. V vseh društvih dela 973 članov ZK ali povprečno 11 v enem in predstavljajo vodilno silo v društvu. Podatke o delu v pretekli sezoni imamo le za 69 društev, ki so imela 573 prirediteljev ali povprečno vsako po 8. Prireditelje si je ogledalo 155.664 ljudi ali povprečno vsako prireditev 275 ljudi.

NA PRVEM MESTU: IZOBRAŽEVANJE

Kakor vidimo je v Svobodah in prosvetnih društvih vključenih več kot polovico mladih ljudi. Ti niso obremenjeni s tradicijo, niso jim v krvi stare oblike dela. V društva bodo vnašali svežino, elastičnost in prinesli ali iznašali nove in zanimive oblike dela. Naše dosedanje delo je potekalo po desetletja starih navadah, medtem ko se je v tem času pri nas marsikaj spremenilo. Tehnika je močno napredovala, na naših odrih pa se vedno gledamo igrati, ki bi zaslužili, da bi jih zavrgli že pred desetletji.

Posvetovanje režiserjev

V nedeljo 27. septembra je okrajni Svet Svobod in PD Novo mesto organiziral v prostorih Studijske knjižnice »Mirana Jarca« v Novem mestu posvetovanje režiserjev o repertoarju v novi sezoni 1959-60 in o problemih sodobne scene. Na posvetovanju so govorili tudi o novih vsebinah in oblikah proslav. Posvetovanje, ki so se ga udeležili režiserji vseh pomembnejših društev iz vsake občine, so vodili scenarist SNG ing. arh. Sveta Jovanović, dramaturg Dušan Tomše in režiser Marjan Belina iz Ljubljane. V januarju 1960 bo ponovno trodnevno srečanje režiserjev našega okraja.

1100 domačih znanstvenikov

Po podatkih »Jugoslovanskega pregleda« je od leta 1945 do konca 1958 v naši državi doktoriralo 1100 znanstvenih delavcev, kar predstavlja dvakrat večje število, kot v letih med obema vojnama. V tem času je na univerzah, visokih šolah in umetniških akademijah v državi diplomiralo 37.843 študentov; od teh je napravilo doktorat znanosti 529 diplomantov.

V bodočih programih društev je treba dati prvo vlogo izobraževanju, nato klubskim oblikam dela. Poživeti moramo družbeno zabavno plat naše dejavnosti, dati dramatikl sodoben repertoar in sodobne oblike režije, poživiti glasbeno udejstvovanje s sodobno vsebino in rešiti našo folkloro.

Vsa naša društva so bila v svojem delu tudi preveč resna. Gojila so »visoko« kulturo. V naših dvoranh je bilo največ deset predstav na leto, kar pomeni, da so bile dvorane izkoriščene le 25 ur na leto. Preprosto človek ni šel rad gledat tako imenovane visoke kulturne prireditve, ampak je raje zavil v gostilno. Dajmo našemu delovnemu človeku včasih tudi zdrav zabaven program, ki se lahko hitro pripravi. — Društva naj organizirajo knjižnice, čitalnice, kasneje uredbe sobe z radijskimi in televizijskimi aparati. Ustanove naj filmske krožke. V teh prostorih naj bi se zbirali ljudje na pogovore o gospodarstvu, politiki, znanosti, kulturi. Tu bi lahko imeli tudi ples, seveda v dostojni, kulturni obliki.

Takih oblik dela Svobod in prosvetnih društev si ljudje želijo. Tu si človek mimogrede brez dolgočasnja dopolnjuje izobrazbo, kulturno raven ter se nauči ločiti dobro od slabega. Kasneje bo rad gledal tudi takomimovano visoko kulturo, ker jo bo razumel. Res pa bo pri tem utrpelo manjšo škodo gostinstvo, ki bo imelo manj prometa, pa tudi naša sodišča bodo imela manj dela z različnimi pretepači...

ODRASLIM VEČ ZNANJA

Nekaj misli iz razprave: — Včasih smelo razpravljamo o stvarih, ki jih sploh ne razumemo...

— Ljudje končajo šolo in se

potem ne izobražujejo več, ker mislijo, da znajo vse od A do Z, da so dovolj pametni in jim ni treba nobene modrosti več...

— Danes se pri nas lahko vsak izobražuje in izpopolnjuje izobrazbo, saj imamo precej tečajev, večernih, dopisnih in kaj vem kakšnih šol še. Delavska univerza, ki bo skrbela za izobraževanje odraslih, bo v bodoče zavod s samostojnim finančiranjem, delala bo pa tudi z dotacijami občin in podjetij. — Podjetja dajo namreč lahko del sredstev iz svojih skladov za izobraževanje, če gre to v korist njihovih delavcev in uslužbencev, se pravi v korist podjetja.

Delavska univerza naj ne bi imela samo tečajev in šol, temveč naj usposobi svoje ljudi z različni predavanji o področjih, ki so za naše ljudi zanimiva. Tak predavanja naj bi na primer bila: stanovanjske skupnosti, ekonomske najemnine itd. Zamudili smo predavanja o nacionalizaciji. Se vedno imamo lahko predavanja o kooperaciji in podobno. O vseh takih vprašanjih, novih zakonih in uredbah se preprosti ljudje vsak dan sprašujejo, kaj pomenijo, kaj hočemo z njimi doseči, kako bodo vplivali na njih same, na njihovo življenje. Toda nobenega ni, ki bi jim to razložil tako, da bi razumeli. Potem ni čudno, da ugrabijo sami in pridejo, verjetno tudi s pomočjo nepoštenih pojasnil, do zaključkov, ki so vse prej kot pametni. Pri nacionalizaciji so govorili, da bo sploh vse podzavljeno. Pri kooperaciji in stanovanjskih skupnostih govorijo o skupnih kotlih itd.

Tudi podjetja naj bi imela svoje izobraževalne centre. V naši republiki je precej teh, ki uspešno delajo, pri nas pa so šele v povojih. V teh centrih naj bi si ljudje pridobili večje strokovno znanje in skupno z večjo

splošno in strokovno izobrazbo tudi višjo kvalifikacijo.

Za izobraževanje odraslih pa imamo premalo lahko razumljive poljudne znanstvene literature o političnih, ekonomskih in ostalih vprašanjih. O vsem tem so pred kratkim razpravljali tudi na skupni seji predsedstev Republiškega sveta Zveze sindikatov in Glavnega odbora Zveze Svobod in prosvetnih društev Slovenije. Za široko splošno in strokovno izobraževanje delavcev in sploh odraslih so sprejeli vrsto pomembnih sklepov. Prehod z dosedanjega umetniškega amaterizma tudi na splošno kulturno in estetsko-humanistično vzgojo ter na skrb za zdravo zabavo delovnih ljudi je zdaj v ospredju nalog in dela Svobod in prosvetnih društev.

RAZREDNE SKUPNOSTI šola družbenega upravljanja

Dandanašnja šola ne skrbi samo za to, da dobijo dijaki neko znanje in o tem spričevalo, marveč mora gledati tudi na to, da se v mladem človeku razvije kritični in ustvarjalni duh, predvsem pa aktivni odnos do družbenega življenja. V taki šoli dobi mladina razen orožja znanja tudi one lastnosti značaja, ki bodo bodoče mlade ljudi usposobile za aktivne državljanje v družbeni skupnosti. Brez aktivne vloge mlade generacije že v šolskem življenju, brez sodelovanja in razvijanja zavesti o njihovi individualni in skupni odgovornosti za organizacijo in izvedbo učnega in vzgojnega dela in brez sodelovanja profesorjev z dijaki na polju zavestne discipline in podrejanja znanim skupnim pravilom šolskega življenja, ne more biti dobre šole niti dobre vgoje v ljudi z razvito zavestjo o odgovornosti do skupnosti.

Zato se uvajajo in ponekod že delajo na vseh srednjih šolah in tudi v zadnjih višjih razredih osnovne šole razredne in šolske skupnosti. Njihova vloga je zelo velika. Napačno bi bilo misliti, da je njeno delo samo v tem, da skrbi za socialno stanje dijakov s tem, da skupnosti predlaga, kako pomagati revnejšim dijakom. Tudi v samem učnem procesu lahko posameznik mnogo pomaga v razredu. Dijak ima pravico predlagati vzgojitelju boljše oblike razlage, spraševanja, poskusov, zlasti če je kakor obliko že tudi sam preizkusil. Dragocena je pomoč pri organiziranju ekskurzij in športnih dni, pri iskanju in pravilnem razporejanju denar-

nih sredstev, ki so šoli na razpolago. Tukaj je še več področij, na primer mlečna kuhinja, krožki, knjižnica, šolski vrt, organizacija praktičnega dela itd.

Pretekli ponedeljek je bil na novomeški gimnaziji širši sestanek šolske skupnosti vsega zavoda. Dijak 4. letnika Jože Gričar je v uvodnih besedah poročal, kje vse je šolska skupnost v lanskem letu delala in kakšne naloge so opravljali dijaki, ki so bili izvoljeni v šolski odbor. V preteklem šolskem let se razredne skupnosti niso še povsem znašle. Trudile pa so se, da so dobili v dijaški menzi hrano dijakov, ki so oddaljeni ali se vozijo z vlakom. Ker so dose-

danji izvoljeni dijaki-člani šolskega odbora pred maturo, so dijaki tajno izvolili nove tri člane, ki jih bodo zastopali v prihodnje v šolskem odboru. To so Vinko Bele, Stefan Simončič in Stane Lukšič.

Letos bodo lahko razredne skupnosti sodelovale pri obravnavi programov za reformirano gimnazijo. K predlogom strokovnjakov o obsegu in načinu pouka bodo marsikaj lahko povedali tudi dijaki. V programih bo odredena potrebna količina znanja, ki bo obsegala bistvene stvari. Ob pouku s tako vsebino bo dijak lažje razumel življenje v sedanjih in preteklih oblikah. Dijaku se bo bistri znanstveni materialistični pogled na svet. Dijak mora zaslužiti in vsaj v osnovi razumeti razvojne zakonitosti materije, človeka, družbenih skupin. Pri tem bo moral znati uporabljati gradivo, ki ga je zgodovina in človeška znanost dala v tej ali oni obliki človeku na voljo.

Šoli pa je potrebna tudi taka vsebina, ki bo povezovala šolo

neposredno z družbenim življenjem. Vsebinske posameznih predmetov mora prvenstveno služiti delovnemu človeku kot proizvajalcu, družbenemu upravljavcu in socialistični demokrati. Novi programi naj bi bili rešeni tiste zgodovinske kronologije, ki za razumevanje ne predstavljajo bistvene vsebine. Gradivo mora biti osredotočeno na bistvene elemente, ki tolmačijo neko zakonitost.

Doslej se še vse prepogosto kaže, da se umski delavec klub doseženemu znanju ne znajde v družbenem okolju in zlasti v vprašanjih, ki zadevajo na družbeno upravljanje, nima jasne podobe in zato ne koristi v sedanjih stvarnostih tako, kakor bi lahko. V splošno izobrazbo bo treba torej vključiti več praktičnega in konkretnega dela, ki bo naboljalo probleme družbenega upravljanja. Prav razredne in šolske skupnosti naj bi bile v tem pogledu velika pomoč in izpodbuda.

Prosvetno društvo LOJZE KOŠAK v Kostanjevici spet na delu

V petek, 25. septembra je imel sejo upravni odbor Prosvetnega društva »Lojze Košak«. Udeležili so se vsi odborniki, deloma pa se je bila ta seja razširila na še z nekaterimi drugimi pooblaščenimi.

Odbor je najprej poslušal poročilo o pretekli sezoni, potem pa se je začela razprava o delu v sezoni 1959-60. Le-ta se je začela v nedeljo 27. septembra z gostovanjem slovenskega prosvetnega društva »Triglav« iz Karlovca. Nastopilo je 80 harmonikarjev, ki so imeli na sporedu narodne in partizanske pesmi. Kostanjevsko občinstvo je izvajalce navdušeno podpralo. Hkrati je bila na razstavišču odprta razstava »100 let Martina Krpana«, ki jo je omogočila novomeška Studijska knjižnica z najnovejšimi ekspozicijami, katere je pridobila letošnje.

poletje iz zapuščine pokojnega znanstvenika in pisatelja dr. Izidorja Cankarja. Prosvetno društvo je izdelalo spored za vso sezono in bo zanj v glavnem predavanja, razstave, gledališko dejavnost in najbrž tudi nekatere tečaje za izobraževanje odraslih. Odbor se je izrazil, da dela prosvetnega društva ne gre ocenjevati samo po številu domačih gledaliških predstav, marveč po celotnem delu, kajti namen prosvetnih društev je končno le izobraževanje odraslih. Odborniki so bili mnenja, da velja delo društva samo v pripravi gledaliških predstav za preveč čitalniško in enostransko. Zato bo kostanjevsko prosvetno društvo še nadalje sledilo namenom, ki si jih je postavilo že pred petimi leti, za vedno se, da je samo v takem delu pravi pomen društva.

Še en kulturni dom v občini Videm-Krško

Zadnja leta so v občini Videm-Krško posvetili precejšnjo skrb urejanju kulturnih domov. Leta 1957 so v mestu VIDEM-KRŠKO razširili bivši prosvetni dom in ga uredili tako, da trenutno dostojno za kulturnoprosvetno dejavnost v tem kraju. Zal mu manjkajo stranski prostori, ki bi priličili v postev za klubsko življenje. Lani so dokončno uredili ZADRUŽNI DOM V LESKOVCI, letos pa ZADRUŽNI DOM V VELIKEM PODLOGU in GASILSKI DOM V VELIKI VASI. Vsi ti domovi so velika pridobitev za kulturno življenje v teh krajih.

Ze več let razpravljajo tudi o gradnji KULTURNEGA DOMA NA VELIKEM TRNU. Zelja prebivalcev ne gradijo doma je povsem upravičena, saj je na ta kraj vezanih okrog 1500 prebivalcev, ki so oddaljeni od drugega kulturnega središča 10 km. Doslej je bila pri njih vsa kulturna dejavnost v šolskih razredih, kar je pa močno oviralo šolo in kul-

turno delo. Za ta dom je lokalna je odobrena, načrti so pripravljani, tako da je treba le še pripraviti gradivo in prirediti z delom. Načrti predvidevajo enonadstropno zgradbo. V spodnjih prostorih bo dvorana za okrog 200 ljudi s stranskimi prostori, v prvem nadstropju pa bodo stanovanja za učitelje. To zammeli so prebivalci Velikega Trna in njene okolice tople pozdravili in obljubili, da bodo dali prispevek v delu in materialu. Preko zime bodo pripravili gradbeni les in delna ostala gradiva, tako da bodo spomladi kar pričeli graditi.

Vsekakor bodo prebivalci Velikega Trna izkoristili kušnje, ki so si jih pridobili preteklo leto z elektrifikacijo. Nujno je, da pomagajo pri delu tudi tisti, ki so elektrifikacijo delno zavirali. Ko so elektriko dobili, so lahko spoznali, kaj pomeni v pripravi tehnična in kulturna pridobitev.

10 let fotoamaterstva v Vidmu-Krškem

Predsednik Fotokino zveze Slovenije dr. Ivo Frelih je v svojem pismu Fotoklubu v Vidmu-Krškem zapisal: Med fotografskim udejstvovanjem slovenskih fotoamaterjev je dalj časa skoraj neopazno potekalo delo fotokluba Videm-Krško, ki v letošnjem letu slavi 10-letnico svojega obstoja. Od desetletnih stopa društvo pred javnost z razstavo, v kateri so člani pokazali, da pravilno razumejo naloge fotoamaterja v novem družbenem redu. Čestitam vsem dosedanjim funkcionarjem kluba, ki se niso ustrašili težav, predvsem pa vsem avtorjem, ki so s svojimi deli omogočili dostojno proslavo jubileja.

To veliko priznanje Fotoklubu Videm-Krško in njegovim marljivim članom bo spodbudno delovalo.

Ob tem lepem jubileju sem obiskal predsednika Fotoamaterskega kluba Videm-Krško tov. Milenka Roša in mu zastavil nekaj vprašanj:

— Tovariš Roš, ali bi nam na kratko orisali razvoj Fotokluba Videm-Krško?

»Zelo rad. Fotoklub Videm-Krško je bil ustanovljen leta 1949. Ustanovitelji kluba so bili Franc Pillaver, Lojze Gunčar, Zuraž, jaz in moja žena Albina. Vsi smo opravili prvi amaterski izpit v Hrastniku. Menim, da bi bilo odveč, če bi danes podrobneje naštevati vse probleme, ki so se ob ustanovitvi pojavljali, da ne govorim o materialnih možnostih kluba. Pričel smo s svojimi aparati in povečevalniki. Tedaj smo svoj čas

imeli pri Vanču v Krškem, kasneje v bivši Valvasorjevi tiskarni, zatem na sedanjem komiteju ZKS in v tovarni celuloze ter končno v hotelu »Sretnice«. Tukaj nam je bila dodeljena sobica, ki smo jo popolnoma opremili za temnico in kupili kljub finančnim težavam še povečevalnik.«

— In kakšno je sedanje stanje glede temnice v občini Videm-Krško?

»Zelo ugodno. Imamo temnico v osnovni šoli v Krškem ter v Leskovci, kjer sta dva foto krožka. Vsega imamo 11 temnic, to pa je kar precej.«

— Ste glede članov obravnavali posebno pozornost izobraževanju v fotoamaterstvu?

»Da, prav ta smo vložili precej truda. Skoraj vsako leto so bili tečaji. Najuspešnejši je bil

letošnji spomladanski, katerega je obiskovalo 29 članov. Vsi so bili zelo dobri slušatelji. Skupno je torej v desetih letih obiskalo tečaje čez 100 tečajnikov.«

— Znano mi je, da imate reportažno in umetniško fotografijo. Bi nam hoteli zaupati, s katero fotografijo je vaš fotoklub začel?

»Razumljivo, da z reportažno fotografijo. V njej smo zajeli delovne akcije, razne športne prireditve in Titove šafete v naši občini in zunaj nje. Slike smo od časa do časa zastavljali v raznih izložbah v Vidmu-Krškem. Toda to nam ni bilo dovolj. Hoteli smo več. Pričeli smo z umetniško fotografijo. Na lanski razstavi umetniške fotografije je bilo zastopanih 19 avtorjev s 60 deli, na letošnji pa je 26 avtorjev z 80 deli. To je očitno dokaz velikega napredka na tem polju. Mimogrede naj še omenim, da je naš fotoklub poslal žiriji v Ljubljano 167 del 31 avtorjev.«

— Ko smo že pri žiriji, bi vas prosil za imena njenih članov.

»Žirija je bila republiškega značaja. Sestavljali so jo predsednik Fotokino zveze Slovenije in kar nekaj takih mojster fotogra-

fije dr. Ivo Frelih ter kandidati za mojster fotografije prof. Vinko Bernik, oba iz Ljubljane.«

— Kakšne so torej perspektive Fotokluba Videm-Krško?

»Za 29. november se pripravljamo na zvezno razstavo, ki bo v Beogradu pod naslovom

»Izgradnja ljudi in kraja«. Nadalje bomo sodelovali na republiški razstavi Bosne in Hercegovine ter Črne gore, prav tako 29. novembra. S svojimi deli poskušamo doseči udeležbo na mednarodni razstavi, ki bo februarja na Portugalskem, letos v jeseni pa v Italiji.«

— Bi nam hoteli še povedati probleme, s katerimi se Fotoklub Videm-Krško ukvarja?

»Problemov je pravzaprav mnogo. Osebo čutim, da nam ostaja premalo časa za tehnično izdelavo slik.«

Otvoritev razstave fotoamaterjev videmsko-krške občine (Foto: Gustav Rošohar)

— In kako bo v bodoče?

»Kot doslej, tako si bomo tudi vnaprej prizadevali za čim širši napredek fotoamaterstva v občini Videm-Krško. S tovarštem Ivanom Krahulcem sva si ogledala razstavo. Zaprlo sem ga za strokovno mnenje o razstavi, oziroma o razstavljenih slikah.«

»Zelo sem počaščen, ker ste me vprašali za strokovno mnenje. Hkrati sem prijetno presenečen nad razstavo in predvsem nad tehnično izdelavo slik, ki se je znatno izboljšala od lanskega leta, kaj šele od razstave iz leta 1956. Veseli me, da so amaterji prešli na tehnično plat izdelave slik. Razstava mi je zelo všeč.«

— Ali ste na razstavi opazili morda neke pomanjklivosti?

»Da, tudi pomanjklivosti je dovolj. Čeprav je na primer motiv na nekaterih slikah zelo dobro izbran, so površno in nepravilno povečane, bodisi da so slike pre svetle ali pretemne. Na precejšnem številu slik je videti napake kot razglednica ali posnetek iz negativu; kljub zadostnemu času avtorji tega niso popravili.«

— In kaj menite na splošno o fotografiji in o razstavi?

»V fotografiji je po mojem zelo težko doseči kaj novega. Novi so motivi, ki jih ne vidimo vsak dan, ali je redke, ki jih dosežemo z življenjem, tako da postavimo do godev v ospredje in kot vsebino slike. Medtem je ozadje lahko poljubni motiv iz že znanih nam razglednic. Če je slika površ še lepa in tehnično dovršena, deluje kot razglednica ali posnetek iz družinskega albuma. Vsak ustvarjalec ima svoje mnenje in vsako oko svoj okus. Nimam namena dokončno ocenjevati posameznih del, vendar lahko strokovno pa tudi z estetskega stališča menim, da je za nekatere člane Fotokluba bila žirija preveč širokogrudna, medtem ko so bili drugi zaradi tega prikrajšani. Pri ogledu razsta-

ve mi je bilo všeč nekaj slik na glede na avtorjevo ime. Lepo kompozicijsko in življenjsko podane slike so:

»V paradižu« avtorice Rezi Pirc, »Konkurenca« Milosla Medveda, »Materiška skrb« Olafa Lovrenčiča, »Balončiči« Japonski morar, »Piknik« Milenka Roša, »S«Pejsašem« je Gustav Rošohar prikazal tehnično dovršeno in nevsakdanjo razglednico, ki ne bi bila to, ko bi izletniki bili v ospredju. Ta slika je ena izmed najbolj dovršenih na razstavi. Slike »Zimsko veselje« Milenka Roša je polna življenja, vendar nekoliko razbita. Andrej Cebular je razstavil sliko »Ogled strokovnjaka«, ki je nedvomno velj kot navadna razglednica ali spominek z dopusta.«

— Je bila po vašem mnenju žirija pri svojih odločitvah objektivna?

»Žirija je dodelila prvo nagrado dr. Miroslavu Kristofču za sliko »Prostota«, ki predstavlja smrcu. Slika je kompozicijsko slaba, prostota naših prostornih gozdov pa na njej ni vidna. Žirija je to sliko ocenjevala po nedostopnosti motiva. Ni se zavedala tega, da živijo v lepo ograjenih kotlikih povsod po Sloveniji udomačene srne. Drugo mesto je dobila slika »Intervju« Milenka Roša, ki je pa po mojem razbita. Zanimiv je na njej samo tuj napis. Tretje in četrto mesto steska avtorja — »Mladi risar« in »Črta antika« — tudi nista zaslužila tako visokega priznanja v primerjavi z nesoravnj deli, ki sem jih prej navedel.

Kritiko sem podal po svotem mnenju brez oledav. V primeru, da Fotoklub Videm-Krško želi more pomembno mu bom z navesti rad pomagal.

Kot sem že v uvodu omenil, mi je razstava zelo všeč. Požrtvovano delo in obnove razstave sta me navdušila zato sem vsem članom še obilo uspehov.

Tako je zaključil tovarš Krahulce svoje misli o razstavi.

Drago Kastelj

SPORT IN TELESNA VZGOJA • SPORT IN TELESNA VZGOJA • SPORT IN TELESNA VZGOJA

BREŽIČANI - REPUBLIŠKI PRVAKI

**Na republiškem prvenstvu
v orientacijskem teku obveznikov PVV
je zmagala ekipa novomeškega okraja**

Prvi, na startu, v skupnem plasmanu pa računamo, da bomo med prvo osmorico. Povedati moram, da je tekmovali pa, ki so ga ogovarjali s tehničnimi, je svojim zagorili. Če ne boste prvi, vam bomo pobrali denarce. Tehnični vodja ljubljanske ekipe je razlagal ljubljancem. Vidite, mino so lahko postavljene tako ali pa tako. Pri tem je risal nekakšne črte s palico po zemlji. Ura se je bližala deveti. Na start je prišla prva ekipa - Celjani.

— 58, 59, starti je šel strter in

prva ekipa se je spustila v tek. Četrte ure za njo so startali Novomeščani, pravzaprav Brežičani, ker je zasedla brežiška ekipa na okrajnem tekmovalju prvo mesto. Med tekmo so morali reševati razne naloge kot odbiti napad, polskati mine, izračunati azimut, oceniti daljavo, streljati v balončke, premagati več ovir in še druge.

Nekatere ekipe so med tekmo tudi zašle. Neki Novogoričani je izgubili pri ovirah ilimone, naker je član komisije, ki je to videl, pripomnil: — Vidi se, da bi Primorci. Popolne so bili objavljeni rezultati in razdeljene nagrade. Prvo mesto je zasedla ekipa okraja Novo mesto, ki je dosegla 93,60 točk od 100 možnih. Sledile Ljubljana 81,5 točk, 3. Murska Sobota 81,1 točk, 4. Nova Gorica 71,95 točk, 5. Maribor 71,2 točk, 6. Kranj 69,90 točk, nato še Celje in

Koper. Prve tri ekipe so dobile praktična darila, prvih pet ekip diplome, zmagovalna ekipa pa še prehodni pokal.

Tekmovalju so prisostvovali tudi zastopnik Državnega sekretariata za narodno obrambo podpolkovnik Pavle Račević, sekretar Republiškega sveta za šolstvo Ludvik Golob, sekretar Republiškega sveta za narodno obrambo Ferdo Satrjačič, predsednik OLO Novo mesto Niko Belopavlovič, sekretar Okrajnega komiteja ZK Novo mesto Franc Pirkovič, zastopniki nekaterih okrajev, načelniki tajništva za narodno obrambo in prosveto, zastopniki raznih organizacij in drugi.

Tekmovalje je bilo tudi v fast 40-letnice KPJ in SKOJ. Govorniki so poudarjali, da je predvojaška vzgoja in z njo zvezana taka tekmovalja pri nas potrebna ter da je ne bo več, ko bo prišlo do razorožitve, o kateri je zadnje čase že slišati.

Izkušnje s tekmovalju slovenskih ekip predvojaške vzgoje v orientacijskem teku bodo prenesli tudi v druge naše republike. Ki takih tekmovaljev še nimajo.

J. P.

Velika borbenost v okrajni rokometni ligi

V tretjem kolu okrajne rokometne lige so napadali dosegli 123 golov. Število gledalcev se je povečalo za 30%. Sodniki so sodili odlično. Disciplinirani igralci v zornu. Slabo vreme je vplivalo na igranje. Izbrani so kandidati za okrajno reprezentanco.

TVD PARTIZAN RADEČE :
BELT CRNOMELJ 1215 (4:7)
Ves čas tekme je močno deževalo, kljub slabemu vremenu pa so igralci pokazali mnogo znanja in borbenosti. Na tekmi se je najbolj izkazal vratar Belta Gorše in požel največje število golov. V prvem polčasu je ekipa Belta prešla v vodstvo in ga do konca tekme obdržala. V drugem delu sta bili ekipi izenačeni in sta dosegli vsaka po 8 golov. Sodil je Franc Molik.

TVD PARTIZAN MIRNA :
TVD PARTIZAN BREŽICE 21:29
Tekma se je končala z zmago gostov iz Brežic. V peti minuti je ekipa iz Mirne popustila in preje-

la zaradi zmede precej golov. Tako so Brežičani povedli prvi polčas s 17:9. Drugi polčas je bil 12:12. To je že tretja tekma TVD Partizan in lahko povemo, da imajo najmanj sreče. Sodil je Vinko Smrekar.

RK CELULOZA KRŠKO :
TVD PARTIZAN SEVNICA 33: 13
Prvi polčas je potekal v enakopravnih igri. V drugem polčasu so domačini po Markoviču, Zibertu in Iskrni dosegli gol za golom in zmagali proti krajevnemu tekme- cu. Sodil je Polde Papež.

URADNA LEŠTICA
Brežice 3 3 0 0 82:47 6
Belt 2 2 0 0 35:25 4
Krško 2 1 0 1 45:26 2
Radeče 2 1 0 1 37:26 2
Sevnica 2 1 0 1 28:47 2
Mirna 3 0 0 3 56:69 0
Krmelj 2 0 0 2 27:60 0
Tekma Belt : Krško ni registrirana.

SESTAVLJENA JE OKRAJNA REPREZENTANCA

Okrajni kapetan Molik in trener Kmetič sta izbirala kandidate za okrajno reprezentanco, ki bo nastopila v nedeljo, 4. oktobra v Ptuj na velikem tradicionalnem turnirju. Reprezentanco bodo sestavljali sledeči igralci: Poničvar, Zakrajšek, Molan, Tintar, Vidmar, Koren, Pergar, Gorše, Kramarčič, Vrščina, Einsider, Narač, Markov, Zibert, Iskra, Vardjan in Cimperšek. M-K

**TUDI VI
ZAHTEVAJTE
V VAŠI TRGOVINI**

Slovo od zvezne odbojbarske lige

JUGOSLAVIJA (Beograd) :
PARTIZAN (N. m.) 3:0
(15:15, 15:13, 15:7)
ZELEZNIKAR (Beograd) :
PARTIZAN (N. m.) 3:1
(15:11, 15:8, 13:15, 15:9)
PARTIZAN (Beograd) :
PARTIZAN (N. m.) 3:1
(13:15, 15:8, 15:8)

Končna bilanca gostovanja novomeških odbojbarjev v Beogradu kjer so se pretekli petek, sobota in nedeljo v okviru zvezne odbojbarske lige pomerili z beograjskimi ekipami - Jugoslavijo, Zelezničarjem in Partizanom. Je slabša kot smo pričakovali. Novomeški odbojbarji so trikrat poraženi zapustili igrišče. V svojo korist so zabeležili samo dva niza - enega v tekmi z Zelezničarjem in

druga v tekmi s svojim soimenujkom - Partizanom. Izpustek je več kot reven, posebno če upoštevamo, da so bile novomeški ekipi te tekme zadnja priložnost, da se izogne izpadu iz lige. Točke so ostale v Beogradu in s tem se je novomeška vrsta dokončno poslovila od zvezne lige. Tudi v primeru, če bi naši odbojbarji vse tri preostale tekme, ki jih še igrajo na domačem igrišču (z zagrebško Mladostjo s Sindjelcem in Crveno Zvezdo iz Beograda) odločili v svojo korist, se ne morejo rešiti izpada iz družbe najboljših odbojbarskih kolektivov Jugoslavije.

Po poročilih iz Beograda so bile vse tri tekme na nizki kvalitetni ravni.

Konjske dirke v Krškem

Konjeniški klub »Posavje« Višnja Krško je v nedeljo izvedel jesenske konjske dirke na stadionu Matije Gubca. Dirke so se začele s 100 m, v 100 m, 400 m, 1500 m, 3000 m, v štafeti 4 x 100 m, v skoku v daljino, višino in v troskoku ter v metih krogla, kopja in diska. Atletične bode tekmovalce v teku na 100 m, 200 m, 300 m, v štafeti 4 x 100 m, v skoku v višino in v daljino ter v metih krogla, diska in kopja.

Na tekmovalje so povabljeni atleti in atletinje iz vseh krajev Dolenjske in Zasavja, tako da pričakujemo udeležbo tekmovalcev iz Kočevja, Crnomlja, Brežic, Krškega, Trebeznja in Novega mesta ter iz nekaterih manjših društev »Partizan«. Izven konkurence bodo v nekaterih disciplinah nastopili tudi najboljši atleti in atletinje ljubljanske »Olimpie«, kar bo napravilo tekmovalje še bolj kvalitetno in privlačno. Najboljši atleti in atletinje bodo prejeli diplome in nagrade, na pod-

K. D.

ZENA IN DOM • SODOBNO GOSPODINJSTVO • ZENA IN DOM • SODOBNO GOSPODINJSTVO

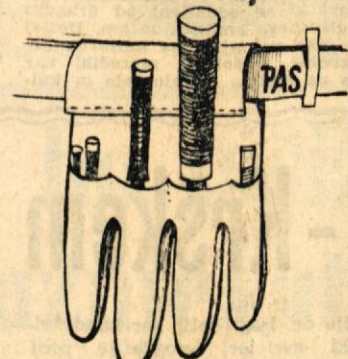
Otroci v stanovanjski skupnosti

Pokazalo se je, da je postala stanovanjska skupnost tista enota samoupravljanja, ki je najposposnejša pomagati družini pri vsakdanjem delu. Varstvo otrok je ena važnih njenih nalog. V zadnjem času so se razvile razne ustanove za vzgojo in varstvo otrok, ki postajajo kolektivne ustanove družin v stanovanjski skupnosti.

Mnoge pomanjkljivosti v dosedanjem delu z otroki in mladino so nastale zaradi tega, ker nam ni bilo jasno, kakšne ustanove najbolj ustrezajo današnjim potrebam družin in mladine.

Na posvetovanju, ki ga je v juniju organiziral Zveza prijateljev mladine Slovenije, so na široko obravnavali zaključke, o katerih so na tem področju prišli družbeni, socialni, prosvetni in v zdravstvenih delavci ter urbanisti in gradbeniki.

Stara rokavica — etui za orodje

Eni ali dva stara usnjena rokavica odrežemo spodnji prednji del in palec, ostanek krbtno stranjo pa upognemo za širok rob, v katerega napelujemo pas. Tako priročno za pasom ima mož ali sin pravo, kamor shrani razno drobno orodje, ki ga potrebuje pri popravilih v hiši ali pri ročnem delu.

DROBNI NASVETI

Vijake z lahkoto privijemo, če jih prej namažemo z masčobom.

Sivanko za stroj priročno, če z njo prešijemo nekaj centimetrov smrkovega platna.

Če je zamašek prevelik ga ne obrežemo, temveč ga izdoblamo v obliki klina. Zamašek se stisne in ga lahko uporabljamo.

V kopalni kadi nam ne bo drčalo, če položimo na dno staro fotirko. To je priporočljivo zlasti za stare in bolne ljudi ali otroke.

Rumenjaki ostanejo sveži če jih denemo v skodelico in nalijemo nanje mrzle vode. Posodo postavimo v hladno shrambo. Pred uporabo vodo odlijemo.

SPREJEMA NE BODO POZABILI

Na šentjernejski osemletki so ustanovili nov aktiv LMS, v mladinsko organizacijo pa je predsednik OK LMS tov. Slavko Dokl sprejel 31 dosedanjih pionirjev

S pričetkom novega šolskega leta se je pričelo tudi vključevanje pionirjev v mladinsko organizacijo.

Na šentjernejski osemletki so v soboto sprejeli pionirje v mladinsko organizacijo. V lepo okrašenem šolskem razredu je bila prva mladinska konferenca novega aktiv LMS, na kateri so volili vodstvo. Predstavnik OK LMS Novo mesto je ob tej priložnosti sprejel 31 mladincev v mladinske vrste. Ob tem prazniku so se pogovorili tudi o bodočih nalogah, ki jih bodo opravljali kot člani mladine. Sklenili so, da bodo priredili tekmovalne z vsemi razredi na osemletki v učenju, priredili bodo vrsto športnih srečanj z vajensko in kmečko mladino, organizirali oddajo »Spoznavaj svet in prirodo« ter »Pokaži kaj znaš«. Razen tega pripravljajo še tekmovalne mladih tehnikov in matematikov, predelali bodo zgodovino mladinskega gibanja, statut in program LMG.

Na svečanosti sta spregovorila še člana OK ZKS Novo mesto in OK LMS Novo mesto, ki sta prisotnim mladincem povedala nekaj besed o liku našega mladince. Kaj zahteva naša skup-

nost od mladine in kakšen mora biti mladinec, da bo s ponosom dokazal, da je potomec tistih mladincev, ki so se v času slavne revolucije borili za svobodo. Tako so pionirji postali mladinci.

— dinci v jubilejnem letu našega revolucionarnega gibanja, kar jih bo vedno spominjalo na velik praznik njihovega življenja — postali so člani Ljudske mladine

OGLEDALO

Novomeške »drobnarije«

Same stare, že večkrat omenjene stvari. Pa le ne bo odveč, če si jih spet ogledamo, v želji, da bi Novo mesto dobilo čim lepšo podobo.

Da je Novo mesto mikavno, pričajo tudi tujci, ki prihajajo v Bečdalje večjem številu. Zlasti odkar smo dobili avtomobilsko cesto. Ustavljajo se na Glavnem trgu, pred Metropolum, obiskujejo Muzej, kapitelj, si ogledujejo spominsko lopo Na vratih. Skratka, razlijejo se po mestu in iščejo njegove značilnosti, sprašujejo o njegovi davni in nedavni zgodovini, zahajajo v trgovine in gostilne, opazujejo življenje tega svojega mesta. Na žalost jim ne moremo postreči ne s tiskanim ne z živim vodilcem. Ali ni to huda pomanjkljivost?

Glavna ulica skozi mesto je res lepo čista in redno skrbljena. Toda kakaj so stranske ulice tako zanemarjene? Nič jih ne pometa, nihče ne popravi travne, zmotno je misliti, da grede tujci le po glavni ulici in da mora biti zato le ta čista. Kdor hoče, da mu pot zapre poljubni meter visok habat pa koprive in drugo, naj si oleda Breg pa Ulice meji vrsti, posebno na zgornjem koncu. Pred Zdravstvenim domom je nasutega skoraj 15 cm debelo peska, da se otroški vozički vgrezajo vanj. Dohod do Muzeja po Muzejski ulici je ves razrit Okrog kapitlja je ves ponesnažen in zaraslo in tako dalje. Mestni delavci so se pred kakim mesecem res

pokazali na ulicah. Sicer so delali strašansko počasi, nekaj metrov so pa vendarle počistili. Potem so pa še ti zginitili...

Pisali smo tudi že o stapanju preprog skozi okna, o metanju smeti na ulico. Doslej je še vse, kot je bilo...

Naj pa omenim še spominsko karstvo. Razen razglednic in fotografij našega mesta dobimo v trgovinah tudi drage spominske predmete, ampak prav žalostno, kičaste. To velja za poslikane lesene krožnike in razne podstavke za fotografije. Takih »spominkov« s slikami našega mesta res ne bi smeli prodajati. Saj »slikarja« teh »umotvorov« nič ne moti, če dela kar po spominu in ti na primer na stolp franciskanske cerkve povezne gotosko stredo kapitelskega zvonika! Take spominke (toda ne te) iz našega mesta tujci radi kupujejo, zato moramo poskrbeti, da bodo res kvalitetni in okusni, ne pa kič. Kakor se prodaja sedaj Menim, da bi bilo mogoče pri Zavodu za zaposlovanje in rehabilitacijo invalidov organizirati tudi izdelovanje takih spominskih predmetov iz raznega materiala (usnje, les, glina, kovine), kajpak po izvirni, kvalitetni in estetski zamisli Osmutkov bi gotovo ne bilo težko dobiti.

Da potrebujemo postrežke na postaji (čudno, da se nihče ne loti tega posla) in avtomatki pa res ni treba spet in spet udarjati

tečaj in seminarje, na katerih se bodo seznanili z načeli vzgoje otrok.

Vse take družinske otroške ustanove bodo morale imeti osnovne higienske »tehnične« pogoje. Najprimernejše so take ustanove, ki lahko sprejmejo 50 do 120 otrok in lahko vključijo vse otroke iz bližnjega okolišja. Imeti morajo večjo igralnico, prostor za mirnejšo zaposlitev in za šolsko pripravo otrok, predsobo in osnovne sanitarije. Vsaka ustanova mora imeti tudi igrišče. Najceneje je seveda, če v ta namen preuredimo stanovanje, najboljša rešitev pa je posebna prtilična hiša - paviljon.

Hude težave nastanejo pri notranjem opremljanju prostorov. Industrija take opreme skoraj ne izdeluje, čeprav bi edino ona lahko zadovoljivo rešila to vprašanje.

Občinski svetli za varstvo družin, šolstvo, zdravstvo, fizikulturo in komunalo vse bolj pomagajo stanovanjskim skupnostim pri reševanju njihovih problemov. Ta pomoč pa bo morala postati še večja. Le ob tesnem sodelovanju vseh druž.

KAJ NAJ SKUHAM?

1. Kosilo: kostna juha z je-trnim grahkom, jabolčni zavitek.

Večerja: mesna solata s papriko in paradižnikom.

2. Kosilo: sirova juha, sarma iz sladkega zelja, krompir v kosih s peteršiljem.

Večerja: testenine s paradižnikom, solata.

3. Kosilo: fižolova juha z zelenjavo, prleška gibanica, sadje.

Večerja: krompir s sirom, srbska solata.

4. Kosilo: ohrovtova klobasica v omaki, krompirjeva solata, sadni sok.

Večerja: skutin narastek s kruhom, čaj.

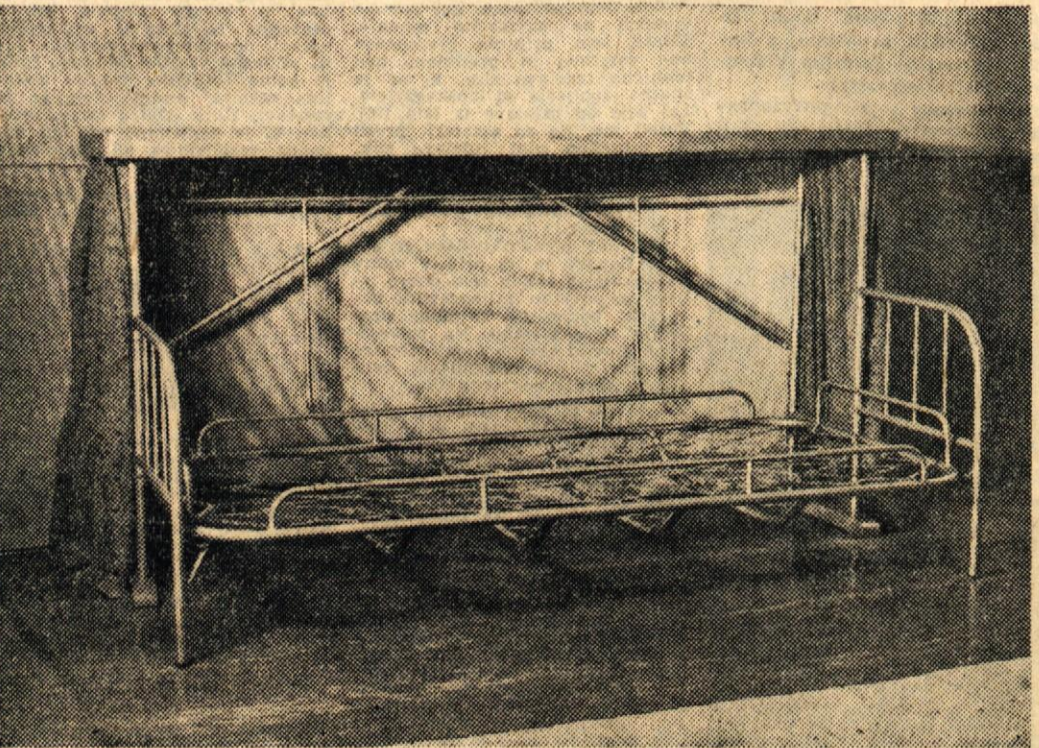
Zdaj že 20.000 izvodov!

Zadnja, dvojna številka »Sodobnega gospodinjstva« je izšla že v nakladi 20.000 izvodov kar nedvomno pomeni, da si je v svojo vsebino upravičila svoj obstoj in se izredno uveljavila v gospodinjstvih. Tako je postalo »Sodobno gospodinjstvo« ena najbolj razširjenih slovenskih revij, saj je na tudi posega v področje, ki je zelo sodobno in važno. Razvoj gospodinjstva danes ni več samo stvar posameznih družin temveč vse družbe.

Zadnja številka prinaša uvodnik o skrbi za otroke v stanovanjskih skupnostih. S področja gospodinjstva tehnične prinaša članek o hladilnikih, ki so predletni že v mnogih gospodinjstvih. V članku o umetnih snoveh bo našel bralec zanimive podatke o lastnostih umetnih snovi, iz katerih izdelujejo predmete za gospodinjstva. Revija obvešča tudi o novostih v trgovinah s kemičnimi izdelki za upo-

Na sliki vidimo originalen model Jopice, ki ga letošnja moda zelo priporoča

Na Gorenjskem sejmu v Kranju in na III. sejmu tehnike v Beogradu je vzbujala veliko pozornost patentirana zložljiva samska postelja »Moje«, izdelak Tovarne šivalnih strojev Mirna. Izdelana je po izvirni zamisli člana kolektiva. Postelja stane 25.000 dinarjev

ZNATI JE TREBA...

Nekaj črnomaljskih novic

REORGANIZACIJA TRGOVINE

Svet za blagovni promet občine Črnomelj je 25. septembra razpravljal o sklepu za reorganizacijo trgovine, ki ga je sprejel ljudski odbor na zadnji seji. V Črnomlju je bila specializacija prodajalnih židov do 1. oktobra, kljub temu jo bodo še izboljšali. Do julija 1960 bodo v Črnomlju v prostorih dosedanjih poslovalnic z železnino uredili sodobno trgovino s steklenino in porcelanom. Kmetijska druga bo do takrat izpraznila svojo prodajalno, železnina pa se bo preselila tja. Kmetijska zadruga bo takrat svojo trgovino z reprodukcijskim materialom preselila v novo upravno poslopje, ki ga gradi nasproti prosvetnega doma. Ker imajo prodajalnice na področju zdaj le Splošno trgovsko podjetje Črnomelj, bo nekaj njegovih prodajalnic, med njimi tudi pasivne, prevzelo trgovsko podjetje Potrčinik. Tako bodo tudi na področju ustvarili konkurenco.

nu uresničevanju načrtov za sodobno opremo in ureditev prodajalnic bi mnogo pripomoglo združevanje skladov. Na žalost so v Črnomlju do zdaj ostali še pri načelni razpravi o tem pomembnem vprašanju.

STANOVANJA IN PRODAJALNE

V novi 19-stanovanjski stavbi pri črnomeljskem novem naselju, ki jo bodo zot upajo, pričeli graditi še letos, bodo tudi prostori za preproste prodajalne. V stavbi bodo kar tri prodajalne: ena za specializirano blago, mleko in mlečne izdelke ter kruh, druga za sadje in zelenjavo, v tretji pa bodo prodajali meso in mesne izdelke.

SAMO SE...

Gostinsko podjetje Črnomelj se z vnuem pripravlja na gradnjo, pravzaprav preureditev nekdanjega doma JLA v hotel, ki ga Črnomelj močno potrebuje. Ves grad-

beni material kot opeka, les, železo in podobno, vse je že pripravljeno pri stavbi. Dvigali so jo budo za eno nadstropje ter uredili lep vrt in restavracijske prostore. V hotelu bo 17 sob s 34 ležišči. Prostore bo ogrevala centralna kurjava. Pri hotelu bodo uredili tudi pokrito dvostezno asfaltno kegljišče. Potrebna sredstva so že zagotovljena.

ELEKTROSERVIS IN PRODAJALNA

Splošno trgovsko podjetje Črnomelj se pogaja z obratno Elektro o servisu in prodajalni te stroke. Na trgu je vedno več izdelkov elektroindustrije, ki jih je mogoče s pridom uporabiti v gospodinjstvu. Pogajajo se o zamisli, po kateri bi Splošno trgovsko podjetje prevzelo prodajalno izdelkov Elektro, obrat Črnomelj, pa bi vodil servisno službo za popravilo izdelkov.

Pravna posvečevalnica za člane sindikatov

Da zagotovi pravno pomoč delavcem in uslužbencem članom si dikata zaradi uveljavitve varstva njihovih pravic in koristi, je okrajni Sindikalni svet Novo mesto ustanovil pravno posvečevalnico, ki bo dajala ustne nasvete in pojasnila, po potrebi in želji pa tudi pismene. Poslovala bo vsako sredo od 16. do 17. ure v prostorih okrajnega Sindikalnega sveta v Novem mestu. Društveni trg 2. S tem bo omogočeno vsem, ki so v dopoldanskem času na delovnem mestu, da najdejo pravno pomoč po opravljenem delu in jim zato ne bo potrebno izostajati z dela. Sindikalni podružnice naj obvestijo svoje člane, da se lahko obračajo na posvečevalnico tudi s pismenimi vprašanji.

V TEM TEDNU VAS ZANIMA

Tedenski koledar

Cetrtek, 1. oktobra - Julija Petek, 2. oktobra - Miran Sobota, 3. oktobra - Vito Mrkoci, 4. oktobra - Francišek Ponedeljek, 5. oktobra - Marcel Turek, 6. oktobra - Vera Sreda, 7. oktobra - Marija

OBVESTILA

BREŽICE: 2. in 3. okt. Francoski film »Zakon je zakon« 4. in 5. okt. italijanski barvni film »Pustolovnja«. Od 6. do 7. okt. italijanski barvni film »Kraljestvo sonca«.

KOSTANJEVICA: 4. X. ameriški barvni film »Napadalec«.

METLIKA: 3. in 4. X. »Helena in moj«.

MOKRONOG: 3. in 4. X. italijanski barvni film »Očetje in otroci«.

VRKA: NOVO MESTO: Od 2. do 6. X. egipčanski barvni film »Dežela sanj«.

NOVO MESTO: Od 1. do 4. X. ameriški barvni film »Rudolf Valentino«.

5. in 6. X. kitajski barvni film »Novoletna žrtve«.

SEVNICA: 4. in 5. X. ameriški film »Beli jorgovan«.

SEMIČ: 4. oktobra madžarski film »Dve priznanji«.

ZUZEMBERK: 4. oktobra češki film »Jan Hus«.

NOVO MESTO

V času od 21. do 23. septembra je bilo rojenih 7 dečkov in 12 deklic.

Poročili so se: Milan Reba, zobehnik iz Regerje vasi, in Dragica Reba ekonom, tehničarka iz Drage Stanislav Zagorec, delavec iz Dol. Maharova, in Alojzija Krihan, delavka iz Smalčice vasi. Bregant, delavec iz Zalovčice, in Alojzija Golob, delavka iz Pogance.

Umrli so: Jože Macele kmetovalec iz Rožnega doma, star 63 let. Jože Peskar, upokojenec iz Rašice, star 59 let. Martin Jakše, upokojenec iz Malega Podtubna star 74 let. Neža Nečimer, gospodinja iz Zabeje vasi, stara 90 let. Stanislav Avguštin, delavec iz Gor. Straže, star 29 let.

IZ MOVEDNEŠKE PORODNIŠNICE

Pretekli teden so v novomeški porodnišnici rodile: Marija Strahan iz Gaberje - dekle, Jožica Zupančič iz Zdinje vasi - dečka, Jožica Zupančič iz Sevnega - dekle, Angela Crnić iz Pribince - dečka, Dergane Ana s Kravčevega vrha - dekle, Ana Zlobko iz Gaberje - dečka, Marija Kastrc iz Ratače - dečka, Alojzija Florjančič iz Dol. Korteljevega - dečka, Ana Kauh iz Bojanje vasi - dekle, Amalija Gregorič iz Vrha pri Ljubnem - dečka, Neža Krihan iz Grabovca - dečka, Ana Jakovič iz Grbelje - dečka, Marija Trščinar iz Jurne vasi - dekle, Marija Petan iz Artič - dečka, Jožeta Dežman iz Vinjega vrha - dekle, Marija Zadravčič iz Golnika - dečka, Vela Strniša iz Dol. Topice - dečka, Milica Flajs iz Bržane - dekle.

IZ BREŽIŠKE PORODNIŠNICE

Pretekli teden so v brežiški porodnišnici rodile: Milena Krajer iz Dobove - dekle, Marija Matič iz Sule - dekle, Olga Pavlovič iz Zupce vasi - dečka, Rozika Sabljak iz Laduča - dekle, Viktorija Petek iz Letovčane - dekle, Marica Vebić iz Gaberje - dekle, Marija Simonič iz Pohance - dekle, Tončka Tomazin iz Velike Malenice - dečka, Marija Križaj iz Francu Avcu in Antonu Hrenu, ker nisem imel zato nobene osno-

PREKLETA

Podpisani Florjančič Leopold iz Malega Slatnika preklekujem in obžalujem vse zaljube, ki sem jih izrekel o Ivanu Goršinu, Francu Avcu in Antonu Hrenu, ker nisem imel zato nobene osno-

ZAHVAPE

Ob smrti našega dragega sina in brata

ANTONA MIKA iz Črmošnjice,

se najlepše zahvaljujem vsem, ki so ga spremljali na njegovi zadnji poti in mu darovali vence in cvetje.

Zalovčica mati, sestra in sorodniki

OBVESTILA

Združene šoferjev in avtomobilistov LRS, podružnica Novo mesto, razpisuje enomestni tečaj za voznike motornih vozil, ki so v LRS opravili izpit za kategorijo ABC ter za ostale, ki imajo za to predpisane pogoje in ki so pri TOLNOSTV za notranje zadeve OLO Novo mesto opravili praktični izpit brez predhodne dokumentacije o kvalifikaciji.

Interesenti za tečaj morajo imeti predpisane pogoje v zvezi s Pravilnikom o motornih vozilih.

GIBANJE PREBIVALSTVA

Krška - dekle, Ana Derenda iz Sentenarje - dekle, Marija Bulanič iz Pišce - dečka.

KRONIKA NESREČ

Pretekli teden so se ponesrečili in iskali pomoč v novomeški bolnišnici: Jože Tomšič, mesar iz Smarja, je padel z motorja in si poškodoval glavo. Milan Kreutz, frizer iz Krškega se je na avto cesti z motorjem zaletel v tovornjak in si poškodoval glavo. Ivan Gradisar, gostinčar iz Dobrave, je padel s kolesa in si poškodoval glavo. Janez Kubelj, čevljar iz Smarja, je padel z motorja in si poškodoval glavo.

BREŽIŠKA KRONIKA NESREČ

Pretekli teden so se ponesrečili in iskali pomoč v brežiški bolnišnici: Jože Tomšič, mesar iz Smarja, je padel z motorja in si poškodoval glavo. Milan Kreutz, frizer iz Krškega se je na avto cesti z motorjem zaletel v tovornjak in si poškodoval glavo. Ivan Gradisar, gostinčar iz Dobrave, je padel s kolesa in si poškodoval glavo. Janez Kubelj, čevljar iz Smarja, je padel z motorja in si poškodoval glavo.

Centri oglasov v Dolenjski listu

Okvirjeni oglas: 200.000 din pol stran, 120.000 din četrt strani, 70.000 din šestina strani, 30.000 din vsilna 1 mm v enem stolpcu 60 din.

Mali oglas: 300 din, vsaka nadaljnja beseda 30 din, zmanjšani oglas: beseda 50 din, za oglas po šifro ali za naslov v oglasnem oddelku lista: 50 din.

Osamljenec: vsaka beseda 15 din, Zahrat: vsaka beseda 20 din.

Oglas do vrednosti 3.000 din mora biti poravnani, takoj pri naročilu v upravi Dolenjskega lista. - Pri ponovni in večkratnih objavah dajemo posebne popuste po dogovoru. Redni naročniki Dolenjskega lista imajo pri vseh malih oglasih 50 odstotkov popusta.

Brežiški zapiski

V soboto 26. septembra je bil v Brežicah plenem občinskega komiteja ZK, ko so reševali organizacijsko-kadrovsko vprašanja, so izvolili za novega sekretarja obč. komiteja ZKS Silva Gorence. Dosedanji sekretar Martin Bajc-Grega je že dalj časa zaposlen na ObLO kot podpredsednik odbora, tovariši pa so upoštevali tudi njegovo zrahljano zdravje in prehudo dosedanje obremenitev s funkcijami.

Na plenumu so razpravljali tudi o mladini, kateri bo treba dati za njeno delo več materialne osnove. Vse organizacije in društva, ki delajo z mladino, bodo združeno pomagale ustvariti pogoje za nadaljnje delo mladine. V kratkem bo občinski komitej ZK sklical sestanek predsednikov mladinskih organizacij, na katerem bodo skušali najti nove oblike dela organizacije LMS. Minili so namreč časi, ko je delala mladina brez vsake pomoči.

OTROK SPET ZAČGALI

23. septembra ob 12.10 je zgor. rel. kozolet Jožeta Jereba iz Bodal pri Krmelju, Požar je zanetil oškodovanec sin, star 3 in pol leta. Kozolet je zgor. rel. z vsem, kar je bilo na njem. Škoda je za 400.000 dinarjev.

Prvi asfalt v Videm-Krškem

Delo na cesti v Vidmu-Krškem lepo napreduje. Zemeljskih del je bilo več kot so prvotno predvidevali in to zato, ker ni bilo staro cestišče utrjeno. Vse kaže, da bodo prvi dni oktobra položili prvo plast asfalta, asfaltno-betonsko plast pa spomladi.

Pri zemeljskih delih so se zelo dobro izkazali prostovolci iz tehniške srednje šole in obrtne šole, domačini sami pa niso v celoti izpolnili svojih obljub.

Tri sevniske

Se pogovorili tudi o medsebojni pomoči na njihovih volilnih področjih. Osnovno misel - da naj bi se v enem kraju prav vsi odgovorni ljudje združili pri reševanju vseh problemov, so odborniki toplo sprejeli. Na ta način bodo odborniki veliko več vedeli tudi o drugih plateh in mnogo lažje razpravljali o predloženih zadevah. Nekaj nazornih primerov, ki so jih povedali odborniki sami, je le še podkrepilo idejo občinskega komiteja ZK, da je taka oblika sodelovanja vseh čim bolj potrebna. Žal se je tega seminarja od skupnega števila 53 odbornikov udeležilo le 17, ti pa so obljubili, da bodo sklepe prenesli na vse odbornike.

SEMINAR ZA ODBORNIKE OBLO

Člani obeh zborov ObLO Sevnica so imeli v ponedeljek koristen seminar. Razpravljali so o politični vlogi in vsebini dela odbornika ter o njegovih pravicah in dolžnostih. Največ so razpravljali o povezovanju odbornikov s terenskimi organizacijami SZDL in ZKS. Podrobno so

Nova pekarna v Vidmu-Krškem

Prebivalci mesta Videm-Krško upravičeno kritizirajo kakovost kruha, ki je večkrat zelo slaba. Peke so na to pomankljivost že opozorili organi občine, nekateri so bili tudi kaznovani, ali pa so bili predlagani v kaznovanje. Vse to pa ne pomaga dovolj. Zato na občini že resno razpravljajo, da bi bilo treba organizirati družbeni obrat pekarnice, tako da ne bi bili potrošniki več odvisni od samovolje pekarskih mojstrov.

Večerna politična šola v Črnomlju

V občinskem komiteju ZKS Črnomelj že dlje časa razmišljajo o večerni politični šoli. Nagli razvoj nas v marsičem prehiteva in zahteva politično in gospodarsko razgledanih ljudi. Po prvotni zamisli bi šola morala pričeti s poukom že prvega oktobra. Zaradi raznih tehničnih ovir to žal ni uspelo. Šola ne bo namenjena le komunistom, ampak mlademu rodu delavcev iz tovarn in gospodarskih organizacij. Pomagala bo okrepiti organe delavskega upravljanja ter bo hkrati poživljala delo v družbenih organizacijah.

»Za vsakega nekaj...«

Pod tem vabilnim naslovom je v začetku septembra neka, doslej v naših krajih povsem neznan skupina vabila na prireditev v kostanjevskem Domu kulture. To se je lepo slišalo, prav tako se je lepo slišalo, da so ti »umetniki« iz Maribora in ljudje, ki so bili že željni prireditev, so napolnili dvorano. (Balkon je bil k sreči še vedno poln hmelja.)

Prireditev se je začela. (Gostov, moramo povedati, ni nihče vabil in so le nekaj dni pred predstavo kar nanaglomali vsi občini.) O sporedu ne bi govoril posebej, povem naj samo to, da je šlo za popolno podcenjevanje kostanjevščine (in vsakega) občinstva. Neslane šale so kar deževale in sredi teh neslanosti - pomislite - je nekdo zapel Travlato! In kako zapel! Ljudje so se sprva muzali, potem bezali drug drugega, potem so začeli tresti v dve gube, od sramu, kajpak! Organizacija celotnega večera je bila torej daleč od lepo tiskanih in vabilnih plakatov, še bolj daleč pa od tistega, kar si naš človek predstavlja pod pojmom Maribor. In razen tega še največja nesreča: prireditev ni imela niti enega odnosa, da bi jo človek lahko popihal domov in tako je občinstvo moralo prizanesljivo prenašati ta čisti življenjski primitivizem!

Upamo, da bo kostanjevška milica le ugotovila, od kod ta prireditev, ki je pod bleščavim naslovom »Za vsakega nekaj« tako čudovito prikazala »Za nobenega nič«!

LADO SMREKAR

DOLENSKI LIST

Do začetka tega tedna je bilo sklenjenih v našem okraju pogodb za jesensko setev italijanskih vrst pšenice za 1222 ha - plan pa je 3065 ha. Občine so tako dosegle plan: Brežice 73 hektarov od planiranih 354 ha, Črnomelj 208 ha od 365, Metlika 173 ha od 285, Novo mesto 287 hektarov od 880, Senovo 45 ha

Lep uspeh s hibridno koruzo

Na Cerkevšcu pri Podzemlju v Beli krajini se kmetje letos zelo pohvalijo s pridelkom hibridne koruze. Lanski pridelek ni bil najboljši, letošnji pa je presegel vsa pričakovanja. Vsak kmet, ki je obdeloval hibridno koruzo po

Kako napreduje sklepanje pogodb za jesensko setev italijanskih vrst pšenice

de 65, Sevnica 88 ha od 299, Trebnje 100 ha od 400 Videm-Krško 177 ha od 270 in Zužemberk 71 ha od 147.

V novomeški občini sta se zelo približali izpolnitvi plana za drugi Brusnice in Straža. KZ Mirna peč, Skočjan, Sentjerne in Novo mesto, ki imajo najvišji plan, pa so med najslabšimi,

Lep uspeh s hibridno koruzo

navodilih, je pridelal enkrat več kot domače.

Niko Jakovič iz Cerkevšca nam je povedal: »Sejal sem jo zelo na gosto, tako da poleti, ko je zrasla nisem mogel skozi. Vso obdelavo sem opravil pravočasno in točno po navodilih. Vsako steblo je imelo lep strok. Imam slabo zemljo, pa sem je pridelal 70 odst. več kot domače.«

SZDL in ZK z vsemi družbenimi organizacijami aktivno sodelujeta pri uresničevanju plana jesenske setve. Osebniki obiski in razgovori s kmeti kažejo sadove. Kmetje so se že tako privadili na umetna gnojila, da bodo zaradi dvojnih cen umetnih gnojil podpisali pogodbe o sodelovanju z zadrugo. Eni za pogodbeno sodelovanje višje oblike, drugi spet za ono nižje oblike.

Sredstva, ki jih bo dala komuna, večajte s prostovoljnimi delom državljanov, tisočev staršev, s samoprispevki državljanov!

V vsako hišo na Dolenjskem in v Sp. Posavju: »DOLENSKI LIST«

Novomeška kronika

Tovarna zdravil Krka Novo mesto je pred nedavnim pričela dograjevati nadstropja na dvoriščni stavbi za glavnim obratom na Cesti komandanta Staneta. Dela hitro napredujejo in novi dve nadstropji sta že vidni. V novih prostorih bodo namestili del skladišča, nekaj pisarn in del proizvodnje. Dela bodo gotova julija 1960. Gradnja nekaj s svojimi sredstvi, za ostalo so najeli posojila. Ko bo zgrajen nov obrat v Ločni, bodo tam kmetični oddelki za pripravo surovin, v prostorih na cesti komandanta Staneta bo pa ostal le proizvodni obrat za gotove izdelke.

Dva direktorja, zavod in šolska zbornica v sobici 3x2,5 metra - skoraj neverjetno, kajne. Pa je kljub temu res. Kdor ne verjame, naj si ogleda prostore novomeškega Zavoda za pospeševanje gospodinjstva in novoustanovljene Gospodinske šole.

V ponedeljek 28. septembra se je pričel pouk Gospodinske šole. Ker nova stavba, ki jo gradi OLO, v kateri so bili obljubljeni prostori, še ni gotova, je Zavod za pospeševanje gospodinjstva začelno sprejel pod svojo streho še Gospodinsko šolo. Tako v majhni, temni sobici posluje gospodinski center z upravnico, gospodinska šola pa ima tu zbornico, pisarno in direktorjevo sobo. Pa recite, da ne varčujemo tudi s prostori!

Delavska restavracija v Novem mestu bo do konca leta preuredila in modernizirala svoje prostore in še 2 sosednji sobi. Občina bo za preureditev lokala prispevala 3,5 milijona dinarjev. Obnavljati bodo pričeli takoj, ko se bo Gozdarska lesna poslovna zveza izselila. V Delavski restavraciji se hrani sedaj 170 ljudi, po preureditvi pa bo sprejela lahko dosti več obentonov.

Smrdimo, smrdijo, smrdijo... Pred kratkim smo pisali o groznem smradu na Partizanski cesti, ki se širi baje iz skladišča podjetja Koteks. Po lju-

beznivem telefonskem obvestilu omenjenega podjetja, češ da oni ne smrdijo, smo si sami ogledali zadevo in ugotovili: podjetje Koteks smrdi le nekoliko, veliko bolj smrdi pa črvena Mesarija, smrad obeh je pa grozen. Kje je sanitarna inspekcija? Že dvakrat je menda smrad povohala...

Kmetijsko gozdarsko poselstvo gradi pri upravni stavbi na Grmu stanovanjski četvorček, v katerem bodo tudi 3 samske sobe. Gradnja bo veljala blizu 14 milijonov dinarjev. Gradnja v lastnihih sredstvih 6 milijonov in pol, kolikor imajo, bo zadostovalo za to kar bodo zgradili letos, za prihodnje leto bodo pa še ustvarili dovolj sredstev, tako da bo šlo brez posojil.

Danes je pričela poslovati nova prodajalna kruha za kandidski del mesta. Dela v prostorih, ki jih je prej imela prodajalna usnja in čevljarših potrebnosti. - Odprto ostaja le še vprašanje: preproste prodajalne mleka za kandidski del mesta.

15 avtomobilov Fiat-600, 2 Fiat 1100, 147 mopeder in 350 koles je letos prodala »Železnica« v prodajalni Avtodeli. Za mopede je bilo 700 interesentov, le da jih ni bilo, dobili toliko, prodaja koles je nekoliko manjša kot lani. Potrošniki iščejo predvsem kolesa »Rog«, ki jih je težko dobiti. Razen naštetega so prodali tudi nekaj kobiljev IMV ter tovornjakov TAM in FAP. Na »fičkot« čaka še 100 interesentov, od katerih jih smatrajo 57 za resne kupce, ostali pa bi ga kupili brez denarja...

Naročilo za »Spaček« še ne sprejemajo, ker še ni podatkov, kdaj bo TOMOS pričel proizvajati to vrsto malolitražnega avtomobila.

Gibanje prebivalstva: rodila je Julka Femec iz Novega mesta, Partizanska 25 - dekle. Nesreče: Jože Blažič, uslužbenec iz Novega mesta, je padel z motorja in si poškodoval glavo.

Pohvalen zgled metliških upokojencev

Poročali smo že o gradnjah za modernizacijo ceste skozi Metliko in o tem, da bo del sredstev za te gradnje zbran s krajevnim samoprispevkom.

Dejansko je prebivalstvo Metlike na zboru volivcev sprejelo odločitev o samoprispevku. Upokojenci so bili izzvati, vendar so se odločili, da bodo tudi oni zbrali določeni prispevek na prostovoljni podlagi. Svoj sklep so nemudoma tudi uresnili in se že vplačali v ustreznih občinskih 22.250 din, čeprav jih je le 34. Akciji se niso odzvali le trije upokojenci kar dokazuje, da je med našimi upokojenci visoko razvita socialistična zavest in smisel za napredek, saj moramo upoštevati, da so prav upokojenci tisti, ki le s težavo lahko utrpijo izredne izdatke od svojih skromnih pokojnin.

Prav je, da na tem mestu pozdravimo in pohvalimo njihov zgled, obenem pa pozivamo ostalo prebivalstvo da bo redno in točno odvajalo prispevek, faktor je bil določen na zboru volivcev. Na ta način bo predvidena modernizacija ceste dovršena po planu, s tem na hromo nagrajeni vsi, ki smo k temu kakorkoli prispevali.

Kako smo v partizanih strigli in brili

Ceprav je divjala vojna in je sovražnik pritiskal od vseh strani, čeprav je pri manjkalo časa in drugih

ugodnih pogojev, se je vendar tudi v partizanih bilo treba briti in strigati. Partizanska borba je bila sploh naša velika šola, v kateri je bilo treba mnogo vprašanj reševati na res nov, partizanski način — nabava orožja, opreme, hrane itd. — in ni čudno, da se je našla rešitev tudi za kosmate brade in dolge lase.

Res je bilo precej takih, ki se jim zaradi mladosti še ni bilo treba briti, pač pa le včasih podstržiti lase, vendar v enotah brez britja le ni šlo. V bataljonu ali četi je vedno moral biti »brivec«. To je bil navadno partizan, ki mu je bilo britje že prej poklic, če pa takega ni bilo, je opravljaj brivsko dolžnost pač kdo drug, ki se je v tej stvari pokazal količkaj spreten. Kadar ni bilo borb, so imeli brivci

po vse dneve opravka z našimi glavami in lici, zato so pa bili oproščeni straže, patrulj in drugih dolžnosti. Kadar je bilo potreba, so pa seveda opravljali tudi vse te dolžnosti kakor drugi.

Poklicni brivci so običajno imeli kak kos brivskega orodja s seboj, včasih smo take potrebščine zaplenili tudi sovražniku. Sicer pa tega orodja ni bilo treba bogve koliko: britev, čopič in škarje. Strožek za britje je bil že pravi luksuz. Pravo brivsko milo, v posodi ali brez nje, je bilo le bolj malo v rabi. Namestovalo ga je umivalno, največkrat pa pralno, domače izdelave. Šlo je pa tudi tako, da je brivec brado zmočil le z vodo. Košček pravega brivskega mila ali umivalnega je bila dragocenost, uporabljena samo pri najhujših bradah. Le marsikateri posameznik je imel priprave za britje. Če pa jih je imel, je kaj hitro postal »brivec« svojih tovarišev.

Brivske »operacije« so potekale kjer koli. »Brivnica« je bila hitro urejena in pripravljena za obratovanje. Včasih v hiši, včasih pod kozolcem, v kleti, na dvorišču in drugod. V gozdu je bil zelo prikladen štor, na katerega te je brivec posadil in se te lotil s pripravami, ki so bile največkrat prav v skladu z »brivnico«.

Prav dobro se spominjam našega prvega brivca, ki je v partizanih strigli in bril. Imenoval se je Pačk. Bil je poklicni brivec in je prišel v partizane iz Ljubljane. Takrat je bil brivec drugega bataljona Gubčeve brigade. Brivnico si je uredil v neki kleti v vasi Razbore pri Catežu. Kajpak je svoje »pod-

jetje« večkrat selil. Iz dvanajste brigade mi je najboljši ostal v spominu brivec Josip Rožič, doma v Hrvatskem Primorju, pred odhodom v partizane je pa delal v Celju. Brivsko orodje je nosil s seboj že na Stajerskem in prišel z njim tudi na Dolenjsko. Ko je kasneje postal komisar čete, je orodje še vedno imel pri sebi in je prav rad katerega obril in postrigel. Kasneje je postal komisar bataljona in ne vem, ali je svoj poklic opustil ali ne.

Tako smo v partizanih stregli lasem in bradi in bili kar zadovoljni. Za tiste, ki smo dotle morali te posle s seboj opravljati sami, je bil to celo napredek. Seveda v primeri s pravo brivnico... No, pa naj povem še to.

Kmalu po osvoboditvi sem prišel v tako imenovano »Bel-

vil« v belo rjuho (v partizanih smo shajali kar brez tega), me začel militi, jaz sem pa buljil v ogledalo in v cele kupe pe- ne, ki mi jo je brivec marljivo nakladal na obraz. Zdelo se mi je, da me drgne za celo večnost. Kdaj že bi bila ta reč v partizanih končana! Sele potem me je prav na- lahno obril. Zlomka, ali je mo- goče tudi na tak način briti? Ko mi je obrisal ostanke pe- ne z lic, sem hotel vstati, kaj- ti v partizanih je moral po britju vsak poskrbeti za umi- vanje in podobne reči. Tukaj pa me je brivec potisnil na- zaj in me pobrizgal s kolon- zom. Spet sem vstal in spet me je potisnil na stol. No, zdaj bom kar mirno sedel, sem si rekel. Začelo se je ma- siranje pa mazanje z ne vem kakšno pomado in še pudra- nje. Ampak zdaj sem se bil že vdal v svojo usodo in po- pežljivo sedel. Sele, ko mi je brivec rekel, da je končal, sem vstal, ponosen, da sem tako hrabro prenesel svoj

gijsko vojašnico« v Ljubljani. Po oficirje je bila določena posebna brivnica pa sem ne- kega dne še jaz zavil notri. Opazil sem vrsto stolov, ki so se močno razlikovali od sede- žev v naših partizanskih »brivnicah«. Brivce, vsi so bili v belih plaščih, me je za-

»ognjeni brivski krste v pra- vi brivnici«.

Vendar pa mi vselej, kadar vzamem v roke brivski apa- rat ali pa sedem na stol v lepo urejeni brivnici, pohite prijetni spomini tudi na naše »brivnice« in brivce v parti- zanih.

Jože Lužar

NA PRVI VOZNI

Marijanca je srečno opravi- la vozniki izpit in se prvič sama pelje s svojim novim avtom. Na lepem pa se avto ustavi. Iz bližnje garaže pri- hiti mehanik, temeljito pre- gleda voz in zahtuje:

»V rezervoarju nimate niti kaplje bencina!«

»Ja, kaj naj mu pa rečem, kdo ste?«

»Povejte mu, da ga čaka njegova sestra iz Zgornjega Kašlja.«

TEŽAVE Z AVTOM

»No, kako vleče?«
»Hm, največkrat ga jaz vle- čem.«

CHAPLINOV DEŽNIK

Charly Chaplin je v Londonu šel v elegantno restavracijo in pustil v garderobi plašč in dežnik. Ko je potem pri garderobierju vzel svoje stvari, je nejevoljno rekel: »Čujte, tole pa ni moj dežnik!«

»Čisto mogoče, da res ni va- š, je pa na vsak način ti- sti, ki ste mi ga prej dali v shrambo,« je odgovoril gar- derobier.

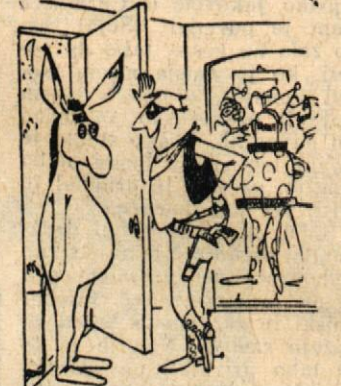
STAR, ŠE VEDNO SIMPA- TIČEN VIC

V ljubljanskem »Unionu« ložira slavniti perzijski fakir, jasnovidec, hipnotizer itd. Mehmed Abdulah Omer al Rašid Buhara. Pa pride k portirju skromna ženica v ruti in pravi, naj ji pokliče gospoda Mehmeda Abdulaha itd. Portir jo začudeno pogle-

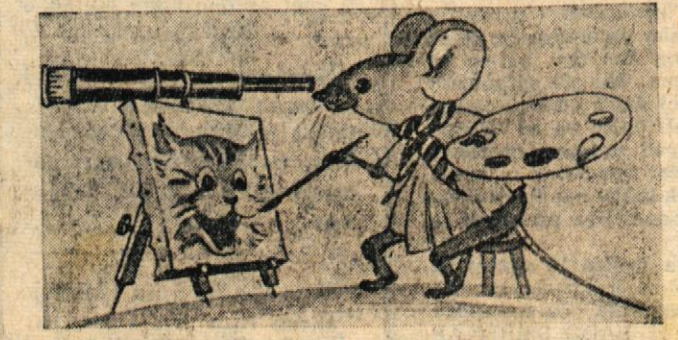
Planina, Kleč, Sredgora — do Črnomlja in do Semiča je daleč, ljudje pa so željni novic in vesti iz domačih in tujih krajev. Dolenjski list, Delo, Kmečki glas, Tovariš, pa razne revije, vse to prihaja tudi v te kraje — in za to skrbi »naša poštarca«.

kakor pravijo ljudje Rezki Zni- daršič s Planine. Trikrat na te- den jo mahne na Rodine, kjer prevzame od črnomljskega pis- monoške vse pošiljke za našete vasice, včasih pa jo mahne tudi kar sama v Črnomelj. Ljudje jo imajo radi, saj ji lahko zaupa- jo vse, kar je zvezano s pošto. Rez-

— To je vendar ples v ma- skah, Peter! Zakaj se kažeš v svoji pravi podobi?

Slikanje v naravi po načelu: »Previdnost je mati modrosti«

Prazgodovinski grobovi na Marofu

Na Klemenčičevih njivah na Marofu v Novem mestu so vsako leto pri oranju našli na trepinje glinastih posod. Na podlagi teh podatkov je bilo jasno, da gre na tem mestu za večje prazgodovinsko najdišče. To je pre- tekli teden potrdilo sistematično arheološko izkopavanje, ki ga je organiziral Dolenjski muzej. Že prvi dnevi izkopavanja so pokazali lepe rezultate: najdeno je bilo prazgodovinsko žarno grobišče starih Ilirrov. Po takratnem običaju ilirskega ljudstva so pokojnike sežigali ter njih pepel dajali v velike glinaste posode, ki so jih nato zakopali v zemljo. Doslej je bilo najdenih že 15 grobov z žarami. Za grobišče kakor tudi za svojo naselbino so Ilirji izbrali vzvišene, že po naravi utrjene in dobro pregledne terene. Marof nad Novim mestom kot nalašč ustreza tem zahtevam, zato bo treba v bodoče ugotoviti obseg najdenega grobišča in polskati še pripadajočo naselbino. Ob ugodnem vremenu bo Dolenjski muzej izkopa- vanje še letos nadaljeval.

O izkopavanju bomo še poročali.

60 let brez vode

Pred kakim letom so naši ča- sopisi poročali o nekem Jugo- slovanu, ki mora vsak dan po- piti izredne količine vode, da bi ostal živ. Ta človek je obiskal mnoge klinike, domače in tuje, vendar nikjer ni mogel najti zdravila, ki bi ga silno ne- prijetni boleznili.

Osemdesetletni učitelj Vjeko- slav Mužina iz Duge Rese na Hrvatskem je pa nasprotna skrajnost: on skoraj nikoli ne čuti žeje. Stari učitelj, ki je si- cer docela zdrav in povrh še navdušen planinec, začuti po- trebo, da bi kaj popil, samo en- krat v nekaj mesecih, in ta- krat mu povsem zadostuje ko- zarec vina. Vode ni pil že 60 let, razen v redkih primerih, ko mora vzeti kako zdravilo. Ta- krat ima hude težave, da pre- maga svojo antipatijo do vode in da popije pol kozarca.

Polpozabljena dediščina

Ni vse prišlo tako nena- do- ma. Leta in leta so tekla, pre- den je belokranjski človek za- menjal svojo snežnobo na- rodno nošo za ceneno konfek- cijsko obleko, ki jo je lahko kupil s svojim majhnim za- služkom. Ko gledaš z vrha Gorjancev to deželico drobnih zaplat rjave zemlje, gozdov in brezob poteh, ob Kopli, ki se v jutranji meglici vije nekeje na obzorju, deželico sonca, ve- likega sonca, ki se upira na pobočja gričev, zasajenih z vinsko trto, tedaj nekako raz- zumeš te ljudi, ki vedno od- hajajo in se zopet vračajo...

In tako prinašajo nove reči, ki jih nekoč ti ljudje sploh niso poznali. Namesto nizkih bajt zidajo velika gospodarska poslopja, starega vaškega har- monikarja je nadomestil radio. Že pred leti. In tudi ljudje se spreminjajo. Samo eno ostaja vedno isto. To je zemlja... in Kolpa, ki se vije nekeje na ob- zorju.

Sedel je pred hišo. Dvoje gospodarskih poslopij, košček sadovnjaka in kozolec. Po nje- govem sadovnjaku ga poznajo ljudje daleč naokoli po Beli krajini. Poznajo ga tudi po tem da je med zadnjimi mojstri pisanic. Njegove pisa- nice lahko vidiš v muzeju v Metliki in v Ljubljani. Lahko bi rekli, da so pravo umetni- ško delo. V njegovem risanju

je nekaj pristnega, njegova or- namentika je neizumetničena, ljudska. O svojem delu pripo- veduje ljudski mojster ZELJ- KO s Suhorja takole:

»Ko sem bil še otrok, sem večkrat videl, kako so neka- teri starci v vasi risali pisa- nice. To pa niso delali tako, kot delam jaz dandanes. Na jajčno lupino so nakapali vo- sek. To se mi ni zdelo kaj pripravno in ko sem nekoč videl pisano, na kateri so bili ornamen napravljeni z »drsnjem«, to je, bili so vgrajevani s konico noža, sem se tudi jaz oprijel tega nači- na. Seveda je delo zahtevalo velikega potrpljenja in pazlji- vosti. V nekaj letih sem že tako napredoval, da sem začel risati portrete in motive iz narave. Kmalu me je poznala vsa okolica, ne vem, če bo res, da so v naši okolici pre- nehali delati pisane, ker so videli, da mojih najbrž nihče ne bo dosegel. Danes izdeluje take pisane le še neka žena v okolici Dragatuša. Tudi ona je že precej stara in najbrž sva midva zadnja, ki še znava risati »po starem«. Sedaj že slabo vidim in tudi roka se mi že malo trese. Pri risanju pa moram držati nožiček na- tanko na črti, ki si jo prej označil s svinčnikom, sicer se ti risba pokvari...«

Toliko pove o svojih pisa- nih, ki jih poznajo po vsej Beli krajini. In ne samo tu. Izseljenci, ki se za teden ali dva vračajo v svoj rodnostni kraj, se čisto ustavijo pri njem in ga prosijo za pisano... Ko bo on nehal risati, bo zopet zamrl delček stare ljudske umetnosti. Tako, kot pripoved- ke, ki mu jih je pravila ob zimskih večerih njegova sta- ra mati ali pa stari oče, ki je še nosil narodno nošo: bragec in robačo. Od vseh, ki sta mu jih pravila, se spominja samo še dveh.

Zanimiva je posebno prva, ker je krajevno določena in najbrž resnična.

»Pri Volčji vodici, nedaleč od vasi, je v pečini špilja, kjer se je dalj časa zadrževa- la četa Vlahov (tako so ime- novali ljudi, ki so se priseli- lih in vzmernjali okolico). Z vaščani so bili v zelo dobrih odnosih, saj so njihove pa- stirje, ki so pasli živino blizu njihovega zavetišča, pustili v miru. Kadar so potrebovali hrano v večji količini, so od- šli v bolj oddaljene vasi in tam nagrabili vse potrebno. Nekega dne je harambaša (poveljnik) ukazal skupini svojih ljudi, naj pripeljejo iz Krupe, ki je od tu oddaljena kake štiri ure, vola. Tega naj bi ukradli mlinarju, ki je bil precej bogat... Kmalu so mu pripeljali vola. Ob pogledu nanj pa se je harambaša raz- jezil in zavpil: »Rekel sem, da pripeljite vola iz Krupe. Vi pa ste ga ukradli domači- nu Ravenciču!« Vola je nekdo takoj odpeljal v vas in se opravičil. Mlinar v Krupi pa je drugo jutro zaman spraš- val, kam je zginil njegov vol...«

Tako pripoveduje Zeljko. Včasih še vzame v roke tamburico, ki jo je sam izde- lal. Preizkuša strune. Hrapa- va roka, utrujena od dela in ožgana od sonca, jih boža. Ne- koč so bile nove in tudi ro- ke niso bile tako trudne. Po- starajo se kot človek. In stru- ne nimajo več tako čistega glasu... Včasih se mu pridru- žijo še drugi možje in otroci iz vasi. Takrat dežela ugasne- jo radio in poslušajo.

Sonce se že utaplja nekeje za brezami in griči. Od tu se ne vidijo tovarniški dimniki. Vse je tako kot nekoč. Tamburice pojejo, zvoki se spajajo z ve- trom ki čese breze v simfo- nijsko nečesa novega, velikega. Polpozabljena dediščina ne bo nikoli čisto pozabljena. Ker živi v srcih teh ljudi.

Peter Breščak

Elektronska enciklopedija

Na ameriški razstavi v Moskvi je bil postavljen tudi stroj, ki so mu dali ime »elektronska enciklopedija«. Stroj lahko od- govori na štiri tisoč vprašanj, ki so v zvezi z ameriško kul- turo, znanostjo in tehniko. Ta mehanizem, ki je sestavljen iz 50 magnetofonskih plošč, v ne- kaj sekundah odgovori na za- stavljeno vprašanje. Na razsta- vi je napisal odgovor v ruščini na enem od štirih elektroničnih pisalnih strojev, ki so bili pri- ključeni tej »enciklopediji«.

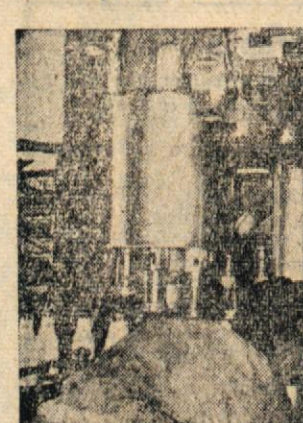
V ladjedelnici Newport v ZDA opravkar dokončuje močnega ladjo — cestno za prevoz te- kočih goriv. Ime ji je »Natio- nal Defender«, dolga je 230 m in ima 65 tisoč ton. Na sliki je videti njen predel, ki ima premera sedem in pol metrov, tehta pa 45 ton.

v zadnji številki smo opisali usodo miss Paddy Watson, 30-letne angleške učiteljice iz Londona, ki se je v Italiji za- ljubila v nekega pustolovca, se z njim javno zaročila, po- tem pa ugotovila, da je njen Romeo, nidar Orenzio Ceccat- tini iz Sora pri Rimu, oženjen in oče petih otrok. Učiteljica se je vrnila v London, kjer je ugotovila, da kljub vsemu ne more živeti brez Ceccatinija. Ker je zaradi zgodbe in zamu- de v službo bila ob svoje me- sto v šoli, se je vrnila v Ita- lijo k Romeni, ki pa se noče ločiti od svoje družine.

Na svoj obisk v ZDA je vzel sovjetski premier Nikita S. Hruščev s seboj med drugim spremstvo tudi sovjetskega pisatelja Mih. A. Solohova, ki ga pri nas poznamo zlasti po romanu Tih. Don. Na sliki Hruščev pri Solohovu na nje- govem domu v vasi Vešenska- ja na Donu.

V Neaplju imajo že nekaj dni hud škandal okrog mleka. Ne- katera gospodinja so namreč zjutraj iz lepo zaprte steklenice s pasteuriziranim mlekom vred izlile kaj priskutno vsebino: ta mlč, ona ščurka, pa pest muh in podobno. Preiskave tečejo po vseh možnih kanalih in vejah — pa brez uspeha. Pravijo, da gre za saboterja iz mlekarne na gornji sliki, ki bi rad pokazal nevzdržno stanje in nesnago v mlekar- ni.